

Sør-Aurdal kommune

Årsmelding og regnskap 2012

INNHOLDSFORTEGNELSE:

RÅDMANNENS HOVEDKOMMENTARER.....	3
HOVEDUTFORDRINGER.....	3
TJENESTEPRODUKSJON.....	4
ETIKK.....	5
NØKKELTALL, BEFOLKNINGSENDNINGER.....	6
PERSONALFORVALTNING.....	6
GENERELT.....	6
DRIFT.....	7
OVERORDNET PERSONALFORVALTNING.....	7
LIKESTILLING.....	9
OPPGAVER OG UTFORDRINGER PÅ PERSONALOMRÅDET.....	11
ØKONOMI.....	12
SENTRALADMINISTRASJONEN.....	17
TJENESTESTEDER.....	27
KOMMUNENS FINANSFORVALTNING.....	56
GENERELT/MÅLSETTING.....	56
FINANSFORTEFØLJENS SAMMENSETNING.....	56
LÅNEFORTEFØLJEN.....	56
PLASSERINGSFORTEFØLJEN.....	57

RÅDMANNENS HOVEDKOMMENTARER

HOVEDUTFORDRINGER.

Det arbeides godt innenfor de enkelte tjenestene, selv om omleggingen i forbindelse med driftstilpasningen gir utfordringer innen enkelte tjenester.

Rekruttering av kvalifisert personell innen de ulike tjenestene er stadig en utfordring, herunder også kvalifiserte vikarer.

Sør-Aurdal kommune sitt styrings- og rapporteringssystem har som hensikt å :

- jobbe systematisk med kvaliteten på kommunale tjenester
- ha fokus på tilfredsheten blant brukere og medarbeidere
- trygge politisk og administrativ styring
- sikre effektiv bruk av ressursene

Det er utarbeidet målekart (styringskort) for de ulike tjenestene.

Det benyttes standardiserte bruker- og medarbeiderundersøkelser utarbeidet av KS og kvalitetsnettverket bedrekommune.no. Ved å benytte seg av disse standardiserte undersøkelsene kan Sør-Aurdal sammenlignes med andre kommuner og med seg selv ved å følge utviklingen fra år til år.

Det ble gjennomført 4 brukerundersøkelser i 2012, ved kulturskolen, SFO, miljøarbeidertjenesten og i hjemmetjenesten.

Ny helse- og omsorgstjenestelov og folkehelselov trådte i kraft 01.01.12 - dette som følge av samhandlingsreformen. Nytt lovverk pålegger kommunene nye oppgaver, og vi er pålagt å samhandle innad mellom ulike deltjenester i egen kommune, med andre kommuner og med helseforetakene. Vi skal forebygge mer for å forhindre at folk blir syke og ha behov for sykehusinnleggelse, samt behandle mer lokalt i fht det pasientene trenger behandling for.

Innen 01.01.16 skal kommunen sørge for tilbud om døgnopphold for helse- og omsorgstjenester til pasienter og brukere med behov for øyeblikkelig hjelp.

For å forberede seg til nye utfordringer som følge av samhandlingsreformen og nytt lovverk, gjennomførte kommunene i Valdres regionalt helseprosjekt, med 5 ulike delprosjekt. De ulike prosjektene konkluderte med en del anbefalinger som det er jobbet videre med. Blant annet så en behov for å se nærmere på kompetansebehovet i Valdresregionen, samt se på muligheter for å kunne samhandle på andre måter. 2 nye prosjekter er jobbet videre med i 2012; "Kompetansebehov i Valdres" og "TeleMedValdres". Kompetanseprosjektet har sett på hva vi har, og hva vi vil ha behov for fremover, av kompetanse i Valdres. Telemedisinprosjektet har sett på muligheten med å samhandle via videokonferanse, noe som kan spare oss for mye bruk av tid og ressurser på sikt. I stedet for å reise f.eks til sykehus for å få opplæring i spesielle prosedyrer i fht behandling av pasient som utskrives, kan en få denne opplæringen via videokonferanse – vi vil også ha mulighet til at flere kan delta i denne opplæringen, der vi før kun har sendt en sykepleier for å få opplæringen og denne har måtte lære videre. Det er også mulighet for legene å konferere med kollegaer på sykehuset, med pasienten til stede, og spesialisten kan se pasienten og gi råd.

En annen stor gevinst er å nytte videokonferanse til møtevirksomhet – dette vil også være veldig ressurs sparende, og som kan nyttes av mange av kommunens tjenester. Det er besluttet å kjøpe inn videokonferanseutstyr i 2013, og det jobbes med å utarbeide rutiner for bruk av utstyret.

Det er vedtatt at nytt Lokalmedisinsk senter i Valdres skal bygges på Fagernes (VLMS), med

intermediæravdeling som vil være kommunenes tilbud om døgnopphold for pasienter med behov for øyeblikkelig hjelp (fra 01.01.16). I den forbindelse jobbes det med å lage rutiner for bl.a. hvordan pasientflyten i regionen skal være – hvilke pasienter skal behandles i egen kommune, på VLMS og i sykehus. Dette er alle kommuner med på å utarbeide.

I fbm samhandlingsreformen ser vi at det går mye tid til regionalt samarbeid – noe som er nødvendig, men som også er ressurskrevende! Vi ser også at det er større utfordringer i egen kommune, med mer ansvar som blir tillagt oss og som krever ressurser. Utfordring med å drive enda mer forebyggende arbeid som kan være vanskelig å få gjort ”nok av”, men som vil gi gevinster på lengre sikt er også viktig å prioritere.

Fra august 2012 ble folkehelse tilknyttet plan, næring, utbygging og kultur.

Målet er å gjøre folkehelsearbeidet strukturert, kunnskapsbasert og forankret tverrsektorielt (ikke bare helse) slik at Sør-Aurdal kommune kan bli en enda friskere kommune i Valdres. Fokus siden august har vært å jobbe mot oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer i kommunen, hvilket har medført tid brukt til ulike statistikk som kan gi en indikator på dette, og i tillegg møtepunkt med tverrfaglige team, tjenesteledermøte, møte med kommunelege, møte med idrettsråd osv. Prosessene rundt denne oversikten er verdifull og øker bevisstheten rundt folkehelsetanken i de ulike sektorene. En skriftlig oversikt vil være ferdig i 2013.

Folkehelsekoordinatorene i de seks Valdreskommunene har jevnlig treffpunkt, hvor ulike folkehelse tema blir drøftet. Folkehelsekoordinator har vært aktiv opp mot bygdesider og kommunen sine hjemmesider i.f.t. å videreformidle relevant informasjon fra ulike aktivitetstilbud (lavterskel), relevante kurs og enkelte økonomiske midler som kan søkes til ulike formål.

TJENESTEPRODUKSJON.

- Alle som har hatt behov for avlastning, lang – og korttids plass ved sykehjemmet har fått det
- Kommunen har greid å ta i mot alle utskrivningsklare pasienter innen fristen på 24 t.
- Sør-Aurdalsheimen merker presset fra sykehusene da pasientene blir fortere utskrevet. Det erfares også at pasientene er sykere og har mer kompliserte sykdomsbilder når de er utskrivningsklare fra sykehusene.
- Fra mars ble det startet opp med ambulerende nattevakt som har ansvar for å hjelpe de som bor hjemme og i boliger for tilrettelagte tjenester under miljøarbeidertjenesten.
- En god del av hjemmetjenestens pasienter har behov for mer hjelp, og ansatte må i flere tilfeller bruke mer tid hos den enkelte pasient/ på det enkelte besøk. Dette henger bl.a. sammen med at sykehusene skriver pasientene raskt ut, og kommunen må følge opp påbegynt behandling
- Tatt i bruk bemannet bofellesskap for personer med lett til moderat demens lokalisert til Hedalsheimen bo- og servicesenter fra oktober 2012.
- Serviceerklæringer for pleie- og omsorgstjenestene er utarbeidet og godkjent i kommunestyret
- Har utarbeidet strategisk kompetanseplan og opplæringsplan innenfor helse- og omsorgstjenestene, dette bidrar til felles prioriteringer og helhet i opplæringsarbeidet .
- Fekjærtunet har vært en del av kommunens ordinær drift i 2012. Det har vært utfordrende å få dekket turnusen med kvalifisert personell. Ved omlegging av driften ved samkjøring med miljøarbeidertjenesten på turnus og innleie av personale, har det lyktes å få kvalifisert personell.
- Planlegging av / forprosjekt på 8 tilrettelagte boliger ”Synneisbakkin”.
- Full dekning i helsesøsterstillingene.
- Det gjennomføres mange og ulike prosjekter i skolene, ulike aktiviteter, faglige opplegg og bruk av naturen i undervisningen.
- Full barnehagedekning, de som ønsker får plass i kommunens barnehager
- Mange ulike prosjekter i gang i barnehagene

- Mange større ENØK tiltak ble gjennomført på aktuelle bygg i 2012
- Det er levert rent vann til alle abonnenter og vi har ikke hatt stans i vannforsyningen. Alle vannverkene er godkjent.
- Opprusting av kommunale veier
- Tildelt 5666 vegadresser til adresseringsverdige bygg som bolighus, hytter, setrer, offentlige bygg, forretninger m.m. Det er også satt opp vegnavnskilt for alle veger som kommunestyret har godkjent vegnavn for.
- Organisering, dimensjonering og heving av kompetanse – og utstyrsnivå i samsvar med ny brannordning er godt i gang
- Biblioteket i Sør-Aurdal topper lista i Valdres over antall utlånte bøker pr. innbygger.
- Gjennomført brukerundersøkelser
- Tot. sykefravær i kommunen var i 2012 på 7,1 %, mot 8,4 % i 2011.

ETIKK.

Det arbeides aktivt med etikk i kommunen.

Etisk refleksjon benyttes som arbeidsmetode først og fremst ved hjemmetjeneste, sykehjemmet og i miljøarbeidertjenesten. I løpet av 2012 er arbeidet videreført også i andre sammenhenger; metoden benyttes nå både i forhold til brukere, i personalmøter og på ledernivå. Kommunen søkte om etikkprisen 2012 og ble innstilt som en av tre kommuner i Norge.

En arbeidsgruppe bestående av politikere, tillitsvalgt og administrasjon har arbeidet med forslag til etisk reglement for kommunen. (Dette er ferdigstilt i 2013).

NØKKELTALL, BEFOLKNINGSENDRINGER.

- Innbyggertallet gikk ned med 0,22 % i 2012. Antall innbyggere i Sør-Aurdal pr. 1/1-13 var 3.147.
- Arbeidsledigheten pr. desember 2012 var på 1,6 %.

År	Folke- mengde 1. januar	Levende- fødte	Døde	Fødsels- oversk.	Inn- flytting	Ut-flytting	Netto- flytting	Folke- tilvekst	Endring i %
1991	3 549	25	52	-27	115	86	29	2	0,06 %
1992	3 551	42	54	-12	78	87	-9	-21	-0,59 %
1993	3 530	49	56	-7	109	82	27	20	0,57 %
1994	3 550	45	55	-10	102	85	17	7	0,20 %
1995	3 557	41	66	-25	90	136	-46	-71	-2,00 %
1996	3 486	44	57	-13	103	121	-18	-31	-0,89 %
1997	3 455	45	54	-9	102	105	-3	-12	-0,35 %
1998	3 443	39	51	-12	89	110	-21	-33	-0,96 %
1999	3 410	46	63	-17	130	134	-4	-21	-0,62 %
2000	3 389	41	50	-9	122	135	-13	-22	-0,65 %
2001	3 367	32	51	-19	113	109	4	-15	-0,45 %
2002	3 352	36	42	-6	107	127	-20	-26	-0,78 %
2003	3 326	42	72	-30	104	149	-45	-75	-2,25 %
2004	3 251	32	42	-10	133	109	24	14	0,43 %
2005	3 265	27	42	-15	117	124	-7	-22	-0,67 %
2006	3 243	31	43	-12	82	119	-37	-49	-1,51 %
2007	3 194	27	35	-8	122	132	-10	-18	-0,56 %
2008	3 176	34	39	-5	121	88	33	28	0,88 %
2009	3 204	34	52	-18	112	112	0	-18	-0,56 %
2010	3 186	17	32	-15	125	133	-8	-23	-0,72 %
2011	3 164	35	48	-13	129	126	3	-10	-0,32 %
2012	3 154	25	40	-15	134	126	8	-7	-0,22 %
Endr. hele perioden		36	50	-14	111	115	-4	-18	-0,54 %
Gj.sn. siste 10 år		30	45	-14	118	122	-4	-18	-0,55 %
Gj.sn. siste 5 år		29	42	-13	124	117	7	-6	-0,19 %

Kilde: SSB.

Folketilvekst har en negativ utvikling på – 7.

PERSONALFORVALTNING**GENERELT**

Den overordnede personalforvaltningen skal sikre at arbeidsgiver har en helhetlig personalpolitikk, og at denne utøves innen rammene av gjeldende lov-, avtale- og regelverk. Dette arbeidet omfatter alt fra driftsoppgaver som ansettelser, oppsigelser, permisjoner, lønn og forhandlinger, til forvaltnings- og utviklingsoppgaver vedr. arbeidsmiljø, kompetanse-utvikling, sykefravær mv.

Organisasjonen Sør-Aurdal kommune hadde i 2012 281,14 budsjetterte faste årsverk. Årsverkene fordelte seg slik på tjenesteområdene:

- Helse- og sosialtjenestene inkl. innvandrertrj.: 145,40
- Barnehage: 29,60
- Grunnskole / SFO / Kulturskole / Bibliotek: 64,97
- Teknisk forvaltn., plan, næring, kultur, drift og vedlikehold: 27,97
- Administrasjon og øvrige still. (ledelse, økonomi- og personal-)

forvaltn., merkantile tj., innkjøp, htv.):

13,20

DRIFT

Administrasjonsrådet

Administrasjonsrådet har sin myndighet med grunnlag i Lokal avtale om medbestemmelse i Sør-Aurdal kommune. Rådet består av respektive tjeneste-eller avdelingsleder, fagleder personal og en hovedtillitsvalgt. Rådet gjør vedtak i de driftssaker på personalområdet som etter delegasjonsreglement ikke kan avgjøres administrativt.

Antall saker behandlet i rådet i 2012: (Tallene for 2011 i parentes): **185** (184)

- *Ansettelser:*
 - i faste stillinger: **80** (53)
 - i vikariater / midlertidige stillinger: **45** (69)
- *Søkn. om permisjon / redusert stilling:* **60** (58)
- *Andre:* **0** (4) (konstituering, lønsspørsmål, omplassering, reglement, støtte til etterutd. m.m.)

Ingen saker ble anket inn for formannskapet i 2012.

Administrative vedtak

Personalsaker som i h.hold til gjeldende regelverk blir regnet som kurante, og ansettelser på inntil 6 måneders varighet, blir etter delegasjonsreglementet avgjort administrativt.

Antall saker behandlet i 2012: (Tallene for 2011 i parentes)

- *Ansettelser:* **131** (152)
- *Andre:* **16** (26) (konstituering, lønn, omplassering, redusert arbeidstid, tilsk. til kjøp av terminalbriller)
- I tillegg blir det fattet kurante vedtak ute ved tjenestestedene om permisjoner i h.hold til permisjonsreglement, dvs. enten velferdspemisjoner eller permisjon i forb. med offentlige verv, og i h.hold til Arbeidsmiljølov og Hovedavtale.

Lokale lønnsforhandlinger

Med virkning fra 01.08.12 ble det gjennomført lønnsforhandlinger med hjemmel i HTA kap. 4. I sentralt tariffoppgjør avtalte partene å avsette 1,2% av lønsmassen pr 01.08.11 til lokale forhandlinger. For Sør-Aurdal kommune utgjorde dette en pott på kr 952 109,-.

Med virkning fra 01.05.12 ble det gjennomført lønnsforhandlinger med hjemmel i HTA kap. 3.4.2 (mellomledere) og kap. 5.2 (akademikergruppene m.fl.). Det er ingen pott knyttet til disse forhandlingene.

Alle lønnsforhandlingene resulterte i enighetsprotokoller.

Med virkning fra 01.05.12 ble det gjennomført lønnsvurdering med hjemmel i HTA kap. 3.4.1 (øverste administrative ledelse). Det er ingen pott knyttet til disse forhandlingene.

OVERORDNET PERSONALFORVALTNING

Arbeidsmiljø

Helse- miljø og sikkerhet:

Med grunnlag i ny HMS-håndbok har alle tjenesteområder gjennomført årlig vernerunde, og noen har gjennomført risikoanalyser og utarbeidet tilhørende handlingsplaner. Det vises til årsmelding for de respektive tjenester.

Sykefravær

Totalt sykefravær i Sør-Aurdal kommune var i 2012 på 7,1%, mot 8,4% i 2011.

- Egenmeldt fravær av mulige dagsverk: 0,9%
- Legemeldt fravær av mulige dagsverk: 6,2%.

Totalt sykefravær var på 7,6% for kvinner og 5,4% for menn.

Til grunn for kommunens arbeid med sykefravær / nærvær, ligger bl.a. lokal handlingsplan for forebygging av sykefravær, IA-avtalen, lokale seniorpolitiske retningslinjer og Sør-Aurdal kommunes HMS-/internkontrollhåndbok.

Arbeidsmiljøutvalget

Arbeidsmiljøutvalget hadde i 2012 4 saker til behandling. Dette gjaldt:

- Revidert aktivitetsplan for bruk av HAVA bedriftshelsetjeneste i 2012
- Sykefraværet t.o.m. 3. kvartal 2012
- Sør-Aurdal kommunes budsjett for 2013 og økonomiplan 2013-2016
- Internkontroll – yrkesskader og nestenulykker 2012

Bedriftshelsetjeneste

Sør-Aurdal kommune er tilknyttet Hallingdal og Valdres bedriftshelsetjeneste (HAVA). Det er inngått avtale om kjøp av totalt 80 timer bedriftshelsetjeneste pr år.

I 2012 ble timerammen som er avtalt med HAVA benyttet til bistand på følgende områder:

- Bistand i forb. m. planlegging av nytt renseanlegg
- Inneklimakartlegging ved helsestasjonen, ved legekontoet og på Bagn skule
- Helseundersøkelser av 21 brannkonstabler
- Bistand i forb. m. oppfølging av sykmeldte arbeidstakere
- Grunnkurs i arbeidsmiljø for verneombud. AMU-medlemmer og ledere
- Kurs i forflytningsteknikk for ansatte ved Sør-Aurdalsheimen
- Deltakelse i AMU-møte

Kompetanse

Av større kompetansetiltak i 2012 nevnes:

- Strategisk kompetanseplan for helse og omsorg, som ble utarbeidet i 2011 og iverksatt fra januar 2012, danner nå grunnlaget for prioritering av kompetansehevende tiltak for de ansatte innen denne sektoren. Tiltak som det er gitt statlig støtte til gjennom regional kompetanseplan for Valdres (se nedenfor) kommer i tillegg.
- I 2012 ble det påbegynt et arbeid for å utarbeide tilsvarende kompetanseplaner for øvrige tjenester, dette arbeidet ferdigstilles våren 2013.
- Sør-Aurdal kommune ble av Helsedepartementet og KS nominert til pris for beste kommune i landet på etisk kompetanseheving i pleie og omsorg. Nominasjonen var begrunnet i de tre tjenestenes systematiske arbeid gjennom flere år med å heve den generelle kompetansen blant alle ansatte på å reflektere over etiske dilemmaer i den praktiske jobbhverdagen. Kommunen fikk hederlig omtale og en flott 3. plass!
- Det ble også i 2012 søkt regionalt i Valdres om kompetansemidler gjennom *Handlingsplan for helse- og sosialpersonell*. Regionen ble gjennom denne handlingsplanen tildelt kr. 760 400,- til grunnutdanning av verne- og sykepleiere, til utdanning av helsefagarbeidere og Demensomsorgens ABC.

- Sør-Aurdal kommune fikk etter søknad til VOX (Nasjonalt fagorgan for kompetanse-politikk) tildelt kr 202 000,- til kompetanseheving i grunnleggende skrive- og data-ferdigheter for ansatte innen pleie og omsorg. 24 ansatte gjennomførte slik kompetanseheving i 2012. Behovet for opplæringen var begrunnet i at all pasientinformasjon nå skal dokumenteres og lagres elektronisk, og det stilles strenge kvalitetskrav til denne dokumentasjonen.
- På grunnlag av tildelte skjønnsmidler, samt OU-midler fra KS startet kommunen et lederutviklingsprogrammet ”Veksthus for ledere” for de 12 medlemmene i Lederforum. Programmet avsluttes i 2013.
- Samtlige fast ansatte fikk invitasjon til kurs i grunnleggende førstehjelp. Ca 160 ansatte gjennomførte kurset.

Det vises for øvrig til det enkelte tjenestesteds årsmelding for mer informasjon om spesifikke kompetansehevingstiltak som er gjennomført i 2012.

LIKESTILLING

Noen relevante fakta for 2012:

Tabell 1: Andel kvinner og menn av totalt antall ansatte

	Kvinner		Menn	
	2011	2012	2011	2012
	83%	82%	17%	18%

Tabell 2: Andel kvinner og menn fordelt på sektorer

	Kvinner		Menn	
	2011	2012	2011	2012
Sentraladministrasjon	73%	73%	27%	27%
Plan/næring/utbygging	36%	46%	64%	54%
Undervisning	72%	73%	28%	27%
Barnehage	97%	97%	3%	3%
Helse- og sosiale tjenester	92%	92%	8%	8%
Drift/vedlikeh. inkl. renhold	57%	50%	43%	50%

Tabell 3: Fordeling av kvinner og menn på ledernivå

	Kvinner		Menn	
	2011	2012	2011	2012
Totalt antall ledere	28 (68%)	32 (74%)	13 (32%)	11 (26%)
Fagledere	20	24	11	9
Tjeneste-/ avd.ledere	8	8	1	1
Rådmann	0	0	1	1

Tabell 4: Deltidstilsatte fordelt på kjønn

	Andel deltidstilsatte av tot ant kvinner		Andel deltidstilsatte av tot ant menn	
	2011	2012	2011	2012
	66%	64%	41%	40%

Tabell 5: Utvikling i gjennomsnittlig stillingsprosent, fordelt på kjønn

År	Kvinner	Menn
2007	69,32	80,62
2008	68,87	81,42
2009	69,96	75,37
2010	72,82	81,18
2011	73,61	80,81
2012	75,10	82,00

Tabellen over viser at gjennomsnittlig ansettelsesprosent for kvinner har økt med 5,78 prosentpoeng fra 2007 til 2012, mens den for menn har økt 1,38 prosentpoeng i samme periode. Sør-Aurdal kommune deler de sentrale parters syn på at det ideelle, både av hensyn til brukerne, de ansatte selv og til arbeidsgiver, er å ha ansatte i så store stillinger som mulig. Arbeidsgiver gjør det som er mulig for å øke den gjennomsnittlige stillingsstørrelsen ved å følge HTA sin bestemmelse om fortrinnsrett for deltidstilsatte ved ledighet, og ved å sørge for at deltidstilsatte blir gjort kjent med ledige stillinger i organisasjonen. Hovedtyngden av deltidsstillinger finnes innen turnusområdene, og som kjent har partene i arbeidslivet konkludert med at det er begrenset hva den enkelte arbeidsgiver kan gjøre med deltidsproblematikk så lenge normen innen turnus er å jobbe hver tredje helg.

Tabell 6: Kvinners grunnlønn i % av menns

Justert for	2010	2011	2012
Alder	92	92	93
Ansattgruppe	100	100	100
Ansiennitet	92	92	92
Stillingskode	100	100	100
Utdanning	98	98	103

Tabell 7: Prosentvis endring i gjennomsnittlig regulativlønn i Sør-Aurdal kommune

	2010-2011	2011-2012
I alt	1,6	6,0
Kvinner	1,7	6,2
Menn	1,3	4,6

En av de største utfordringene, sett i et likestillingsperspektiv, er å rekruttere menn til de kvinneorienterte yrkene innen helse- og sosial-, barnehage- og undervisningssektoren. Kommunen sliter også med den "klassiske" lønnsforskjellen mellom typiske kvinneyrker med høyskoleutdanning som sykepleier, førskolelærer, barnevernspedagog, vernepleier på den ene siden og ingeniører på den andre. Med den mangelen på ingeniører det er på dagens arbeidsmarked, er dette lønnsforskjeller det neppe er mulig å endre lokalt, uten at det tas grep i de sentrale lønnsoppgjørene i form av et betydelig

løft for høgskolegruppene i Hovedtariffavtalens kap. 4B.

Etnisitet og nedsatt funksjonsevne

Sør-Aurdal kommune følger strengt kvalifikasjonsprinsippet ved tilsetting i ledige stillinger, dvs at diskriminering eller utelukking av søkere på grunn av andre kriterier enn formell kompetanse, relevant erfaring og personlig egnethet er uakseptabelt. Sør-Aurdal kommune sørger for, i henhold til gjeldende lovverk, i h.hold til lokal handlingsplan for forebygging av sykefravær samt i h.hold til lokale seniorpolitiske retningslinjer å tilpasse og tilrettelegge arbeid og arbeidssituasjon for mennesker med redusert arbeidsevne / nedsatt funksjonsevne.

Medarbeiderundersøkelse ble gjennomført i Sør-Aurdal kommune i 2011. På en skala fra 1-6 var gjennomsnittlig score 4,9 på spørsmålet om egen arbeidsplass er integrerende når det gjelder kjønn, etnisk tilhørighet, religion mv. (1 = svært liten grad, 6= svært stor grad).

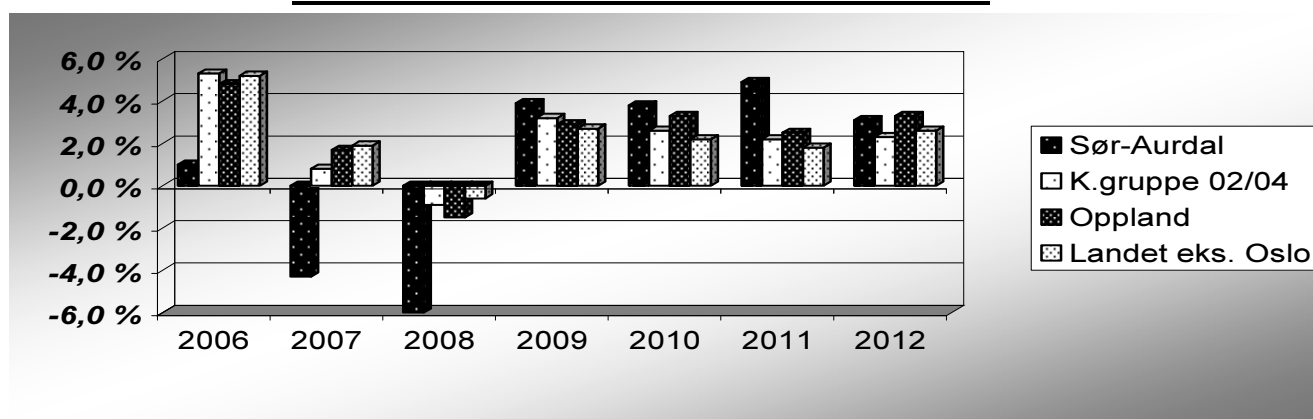
OPPGAVER OG UTFORDRINGER PÅ PERSONALOMRÅDET

Sentrale oppgaver i 2013 ut over ordinære og løpende driftsoppgaver:

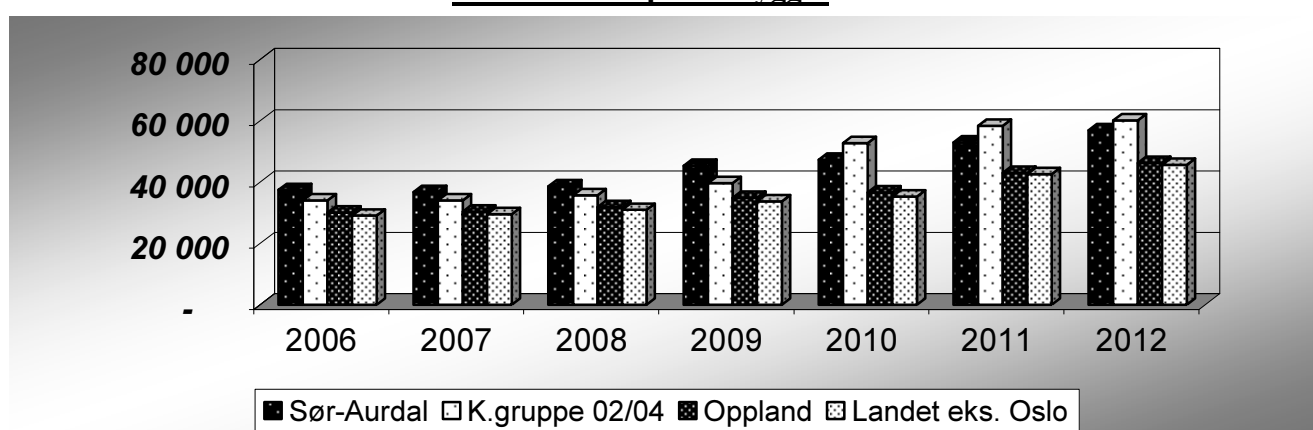
- Fullføre arbeidet med strategisk kompetanseplan for øvrige tjenester ut over helse og omsorg.
- Utarbeiding av en overordnet arbeidsgiverpolitisk plattform / strategi
- Evaluering av seniorpolitiske retningslinjer
- Revidering av Sør-Aurdal kommunes arbeidsreglement
- Fortsatt tett oppfølging av vedtatt handlingsplan for sykefraværarbeidet

ØKONOMI.**Netto driftsresultat**

Netto driftsresultat viser forholdet mellom kommunens samlede driftsinntekter og driftsutgifter inkl. finanstransaksjoner. Det er anbefalt at netto driftsresultat bør være minst 3 % for at tjenestetilbudet skal kunne opprettholdes over tid. I 2012 ble resultatet for landet eks. Oslo på 2,6 % mens det for Sør-Aurdal ble 3,1 % (foreløpige tall pr. 15.02). Dette er et godt resultat, og har sammenheng med bl.a. innsparing i driften, økte rammeoverføringer og bedre finansresultat. Overføringsinntektene, herunder skatt og rammetilskudd, hadde en samlet økning på 6,6 % fra 2011 til 2012.

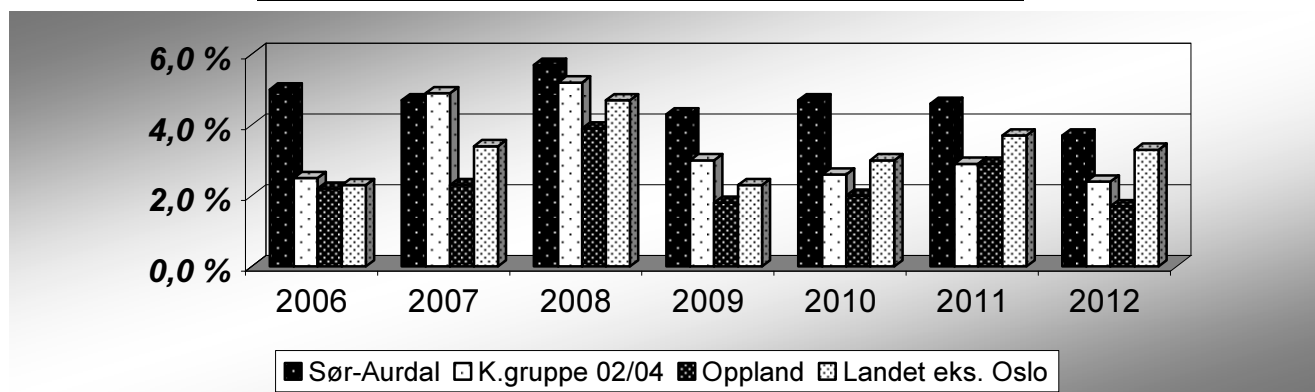
Netto driftsresultat i % av driftsinntekter 2006-2012

Figuren over viser at de tiltak som er iverksatt og gjennomført siden 2008 har virket. Når det gjelder sammenligningen med kommunegruppe må en være klar over at Sør-Aurdal fram til og med 2009 var i kommunegruppe 02, mens vi fra 2010 er plassert i kommunegruppe 04.

Frie inntekter**Frie inntekter pr. innbygger**

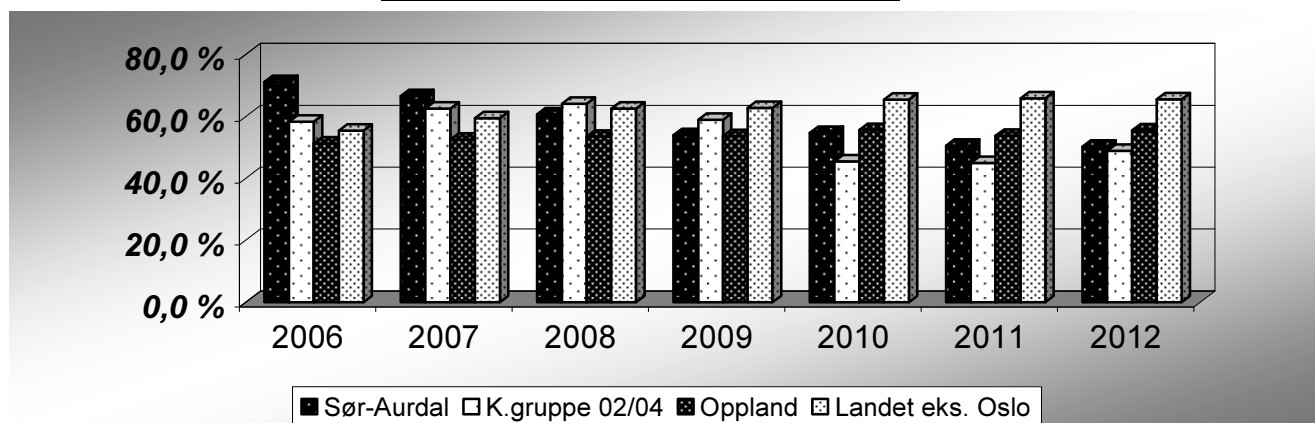
Befolkningssammensetningen gjør at Sør-Aurdal fortsatt har forholdsvis høye frie inntekter pr. innbygger. Samlet vekst i skatt og rammetilskudd fra 2011 til 2012 var 6,6 %, det var hovedsakelig rammetilskuddet det var økning i.

Finansområdet

Netto rente- og avdragsbelastning i % av driftsinntektene

Netto rente- og avdragsbelastning viser en reduksjon fra 2011 til 2012. Kommunens netto gjeld er økt, mens rentenivået i 2012 har vært lavt. Sør-Aurdal ligger fortsatt høyt på rente- og avdragsbelastning sammenlignet med både kommunegruppen og Oppland. Omtrent 80 % av gjelden har fastrenteavtaler ved utgangen av 2012. Dersom vi får en renteoppgang framover er dette gunstig, men andelen er høy i forhold til nytt finansreglement vedtatt i 2010. Dette vil bli justert i løpet av 2013, slik at det blir bedre samsvar mellom låneporteføljen og vedtatt finansreglement.

Figuren under viser at vi ligger omtrent på snittet eller litt under når det gjelder netto lånegjeld.

Netto lånegjeld i % av driftsinntektene

Fondsreserver pr. 31.12.2012

Disposisjonsfond	2008	2009	2010	2011	2012
Eidsfondet	1 863 115	1 095 412	1 113 611	1 077 937	996 937
Prinsippendringer	0	3 551 163	3 551 163	3 551 163	3 551 163
Tjenesteområdene	11 525	242 525	444 525	773 199	8 224 199
Strømfond	0	0	0	0	800 000
Flyktningefond	246 877	246 877	246 877	246 877	246 877
Sum disposisjonsfond	2 121 517	5 135 977	5 356 176	5 649 176	13 819 176

Disposisjonsfondet har økt noe de siste årene, spesielt i 2012. Posten "Prinsippendringer" har en motpost annet sted i balansen, og er ikke frie disponible midler. Eidsfondet har vært det fondet som i stor grad er benyttet når uforutsette utgifter gjennom året må dekkes. Når en også tar hensyn til overskuddet i 2012 blir fondsreservene ca. 14,2 mill. kr., jfr. oppstilling under:

Fondsreserver	2012
Disposisjonsfond	13 819 176
Endring i regnskapsprinsipp	-2 269 163
Regnskapsmessig mindreforbruk 2012	2 602 926
Sum fondsreserver	14 152 939

Bevilgnings skjema 1A og 1B

Regnskapsskjema 1A	Regnskap 2012	Budsjett (endr.)	Budsjett (oppr.)	Regnskap 2011	Avvik budsjett	Note
Skatteinntekter	-58 550	-60 603	-59 769	-58 473	2 053	1
Rammetilskudd	-119 638	-117 458	-116 418	-108 612	-2 180	1
Eiendomsskatt	-7 645	-7 646	-6 822	-6 725	1	
Konsesjonsavgift	-757	-737	-737	-744	-20	
Andre statstilskudd	-7 168	-6 572	-6 456	-7 176	-596	2
Sum frie disponible inntekter	-193 758	-193 016	-190 202	-181 731	-742	
Renter og utbytte	-1 772	-715	-715	-918	-1 057	3
Renteutgifter	5 752	6 500	6 500	6 869	-748	3
Avdragsutgifter	6 022	5 673	5 673	5 819	349	3
Netto finansområdet	10 002	11 458	11 458	11 770	-1 456	
Dekning tidl. underskudd	0	0	0	0	0	
Ubundne avsetninger	8 710	8 710	1 322	451	0	4
Bundne avsetninger	2 225	747	747	5 642	1 478	5
Bruk tidl. års overskudd	-7 703	-7 703	0	-756	0	
Bruk av ubundne avsetninger	-540	-470	-230	-260	-70	4
Bruk av bundne avsetninger	-2 861	-1 982	-2 062	-2 113	-879	5
Overført investeringsregnskap	4 738	4 738	4 096	1 064	0	
Netto avsetninger	4 569	4 040	3 873	4 028	529	
Til fordeling drift	-179 187	-177 518	-174 871	-165 933	-1 669	
Sum fordelt til drift (skjema 1B)	176 584	177 518	174 871	158 230	-934	
Mer/mindreforbruk	-2 603	0	0	-7 703	-2 603	6
Regnskapsskjema 1B	Regnskap 2012	Budsjett (endr.)	Budsjett (oppr.)	Regnskap 2011	Avvik budsjett	
Tjenesteområdene	181 177	183 515	180 285	159 846	-2 338	7
Generelle overføringer	-4 594	-5 997	-5 414	-1 616	1 403	8
Sum fordelt til drift	176 584	177 518	174 871	158 230	-934	

Tall i hele tusen.

Noter

1. Skatt og rammetilskudd ble i alt kr. 127.000 over budsjett. Skatteinntektene ble betydelig lavere enn prognosene gjennom året tilsa, men en generell høy skattevekst på landsbasis førte til større inntektsutjevning i rammetilskuddet.
2. I denne summen ligger det skjønnsmidler fra fylkesmannen til fornyelsesprosjekter med kr. 500.000. Investeringskompensasjon for omsorgsboliger/sykehjem er kr. 2.227.184, investeringskompensasjon skolebygg er kr. 509,559, og integreringstilskudd kr. 3.931.000.
3. Renteinntektene er økt som følge av både mer likvide midler gjennom året, og bedre betingelser i ny hovedbankavtale. Renteutgiftene er redusert både på grunn av generelt lavt rentenivå, og bedre betingelser ved fornyelse av sertifikatlån. Avdragsutgiftene er tilpasset "minste tillatte avdrag".
4. Avsetninger til ubundne fond er knyttet til næringsengasjement med kr. 19.000 (+ 11.000 ført på interne finansposter), som er renter beregnet i forhold til "Eid-fond". Kr. 800.000 er avsatt til strømfond i henhold til budsjett. Ved behandlingen av regnskap 2011 ble det vedtatt å overføre kr. 6.588.000 av overskuddet til disposisjonsfond, i tillegg til opprinnelig vedtatt avsetning på kr. 1.292.000.
Ved salderingen av næringsbudsjettet er det brukt kr. 100.000 av disposisjonsfond, dette er kr.

- 70.000 mer enn budsjettet.
- Avsetninger til bundne fond er i hovedsak næringsfond og øremerkede statstilskudd. Kr. 312.636 er knyttet til forsikringsrabatter som forvaltes på vegne av Valdreskommunene, og er øremerket til bruk for arbeid med forebyggingstiltak innen forsikringsområdene. Kr. 133.334 er knyttet til skjønnsmidler (fornyng) til arbeidet med EPC-avtaler.
Bruk av bundne fond er i hovedsak tidligere avsatte øremerkede midler, næringsfond, og gavefond.
 - Regnskapsmessig mindreforbruk (overskudd) er på 2,6 mill. kr., som en følge av merinntekter og innsparinger i forhold til budsjettet, oppsummert slik: Innsparing i drift kr. 934.139, Merinntekt frie disponible midler kr. 742.395, Innsparing netto finans kr. 1.455.733 og Netto avsetninger kr. -529.340.
 - De fleste tjenesteområder har i hatt innsparinger i forhold til de gitte budsjettrammene. Dette omtales nærmere under tjenestenes årsmeldinger.
 - Budsjettavviket fremkommer ved mindre momskompensasjon enn beregnet og større overføring til Frivilligsentral, samt ”påfyll” på kommunalt næringsfond.

Investeringer

Regnskapsskjema 2A	Regnskap 2012	Regulert budsjett 2012	Opprinnelig budsjett 2012	Regnskap 2011	Note
Investeringer i anleggsmidler	22 991 509	37 023 000	26 198 000	2 763 802	1
Utlån og forskutteringer	360 000	400 000	824 000	700 000	
Avdrag på lån	281 000	286 000	286 000	281 000	2
Avsetninger	117 459	0	0	828 229	3
Årets finansieringsbehov	23 749 968	37 709 000	27 308 000	4 573 031	
Finansiert slik:					
Bruk av lånemidler	12 139 796	23 844 000	19 593 000	2 350 390	4
Inntekter fra salg av anleggsmidler	117 459	0	0	877 857	3
Tilskudd til investeringer	2 396 000	5 729 000	0	0	5
Mottatte avdrag på lån og refusjoner	98 231	286 000	3 619 000	205 981	2
Andre inntekter	0	0	0	0	
Sum ekstern finansiering	14 751 486	29 859 000	23 212 000	3 434 228	
Overført fra driftsregnskapet	4 738 000	4 738 000	4 096 000	1 063 784	6
Bruk av avsetninger	4 260 482	3 112 000	0	75 019	7
Sum finansiering	23 749 968	37 709 000	27 308 000	4 573 031	
Udekket/udisponert	0	0	0	0	

Noter

- Samlede investeringer gjennomført i 2012 er lavere enn budsjettet. Dette har sammenheng med at påbegynte investeringsprosjekter går over flere år, og regnskapet for det enkelte prosjekt må derfor ses i sammenheng når det er sluttført.
De største prosjektene i 2012 har vært ambulanselokaler på Tingvoll, Synneisbakkin boliger, energiøkonomisering/EPC og adresseringsprosjekt.
- Avdrag på lån er betalte avdrag på Husbanklån som er videreformidlet.
- Netto fra salg av fast eiendom er avsatt til ubundne investeringsfond.
- Bruk av lånemidler er tilpasset faktiske utgifter til pågående investeringsprosjekter.
- Det er beregnet statstilskudd til bygging av forsterket bolig, prosjektet ble påbegynt i 2011, og statstilskuddet kommer til utbetaling ved ferdigstillelse.
- Sum overføring fra drift er tilpasset mottatt mva.refusjon.
- Bruk av fond til egenkapitalinnskudd VLMS-E, aksjekjøp Hølera kraft og Valdres Storhall, og gjeldsavdragsfond til formidlingslån.

Andre nøkkeltall

Område/indikator	2008	2009	2010	2011	2012
Økonomi					
Driftsutgifter administrasjon i % av k.gruppe 02/04	90 %	87 %	61 %	74 %	77 %
Driftsutgifter til politikk og revisjon i % av k.gruppe 02/04	104 %	79 %	60 %	56 %	54 %
Driftsutgifter adm.bygg i % av k.gruppe 02/04	112 %	106 %	97 %	110 %	130 %
Medarbeidere					
<u>Antall årsverk:</u>					
Helse- og sosialtjenestene	141	145	155	141	145
Barnehage	21	23	27	29	30
Grunnskole/SFO/Kulturskole/Bibliotek	68	67	62	63	65
Teknisk forvaltn., plan, næring, drift og vedlikehold	33	30	29	28	28
Administrasjon og øvrige stillinger	20	20	16	14	13
<u>Sum årsverk:</u>	283	285	289	275	281
Sykefravær	8,7 %	7,8 %	8,2 %	8,4 %	7,1 %

Sammenligningen i forhold til kommunegruppe 02 gjelder fram til og med 2009. Fra 2010 er Sør-Aurdal plassert i kommunegruppe 04.

SENTRALADMINISTRASJONEN**GENERELT OM TJENESTEN**

I sentraladministrasjonen inngår de overordnede funksjonene som er felles for hele organisasjonen, slik som: personal/lønn, økonomi, post/arkiv, IKT, sentralbord, og politisk sekretariat. I tillegg omfattes også bibliotek tjenesten og plan, næring, kultur og utbygging.

Regnskapstall 2012

(1.000 kr)	REGNSKAP 2012			BUDSJETT 2012 REVIDERT	
Ansvar	Utgifter	Inntekter	Resultat	Netto	Avvik R12/B12
100 Politiske styringsorganer	2 462	-102	2 360	2 364	-4
102 Kirkelig fellesråd	3 655		3 655	3 655	0

(1.000 kr)	REGNSKAP 2012			BUDSJETT 2012 REVIDERT	
Ansvar	Utgifter	Inntekter	Resultat	Netto	Avvik R12/B12
150 Adm. fellesfunksjoner	10 015	-2 100	7 914	7 568	346
152 Tilskuddsområder	12	-73	-61	-35	-26
156 Fellestjenester	2 631	-1 129	1 502	1 462	40
170 Innkjøp Valdres og FOKVA.	9 026	-9 027	-1	0	-1

Merforbruk skyldes i hovedsak mindreinntekter (kr 922') i premieavvik.

Avdelingen kjennetegnes ved mange "enestillinger". Det er blitt jobbet systematisk med kompetanseoverføring, spesielt med stillinger regnskap, fakturering og lønn, og ekspedisjon og forkontor / politisk sekretariat. Dette er blitt gjort som et ledd i å redusere sårbarhet ved ferier / fravær, og i perioder med store arbeidsmengder

Av prosjekter utover ordinær drift nevnes:

- gjennomføring og administrering av brukerundersøkelser
- gjennomgang og rydding i arkiv og godkjenning av arkivlokalet. Utarbeide arkivplan for kommunen
- deltakelse i diverse regionale prosjekter
- anbud ny bankavtale
- oppgradering av økonomisystemet
- tilrettelegging for nytt design på hjemmesida
- tilrettelegging og opplæring i bruk av iPad / politikerportalen.
- Elektroniske løsninger som bidrar til å redusere arbeidsmengde og gir mer flyt i tjenesten, slik som elektroniske søknadsskjema av ulike slag så som barnehage / SFO, kulturskole, stillinger, kulturmidler

Generelt har avd et lavt sykefravær, selv om det i 2012 har vært noe langtidsfravær, med innleie av vikar.

Hovedutfordringer

- Gjøre større bruk av elektroniske løsninger
 - elektronisk søknadsskjema i større utstrekning
 - e-faktura
 - digital utsendelse av politiske saker
 - internkontroll, helhetlig digitalt kvalitetsikringssystem
- ferdigstillelse av arkivplan
- videreutvikling av kommunens styringssystem
- kompetanseplanlegging
- utarbeidelse av etikkreglement
- økonomireglement
- bibliotek, tilrettelegging for mer fellestid for bibliotekarene
- internkontroll, helhetlig digitalt kvalitetsikringssystem

For IKT Valdres, Innkjøpsfunksjonen Valdres og Forsikringsordningen vedlegges egne årsmeldinger.

Ansvar 154	Plan, næring, utbygging og kultur
-------------------	--

Generelt om tjenesten - Avdeling for plan, næring, utbygging og kultur har følgende oppgaver:

• Kommuneplan med arealdel • Reguleringsplanlegging og annen planlegging • Samferdselssaker og trafikkssikkerhetsarbeid • Energisaker og vannkraft • Næringsutvikling • Jord- og skogbrukssaker • Konesjonssaker • Miljøaker • Investeringsprosjekter innen bygg og anlegg • Friluftssaker • Motorferdsel i utmark • Vilt- og fiskeforvaltning	• Byggesaker og byggekontroll • Oppmålings-, delings- og kartsaker • Registre over geografiske data og matrikkelen • Brannvesen • Administrasjon og saksbehandling innen kulturområdet • Spillemiddelsaker og tilrettelegging for idrett og fysisk aktivitet • Tilrettelegging for et bredt spekter av kulturvirksomhet • Samarbeid med lag og foreninger • Arrangement • Sør-Aurdal kulturskole – drift
---	---

Regnskapstall 2012

REGNSKAP 2012					
(1.000 kr.)	REGNSKAP 2012			BUDSJETT 2012 REVIDERT	
Ansvar	Utgifter	Inntekter	Resultat	Netto	Avvik R12/B12
154	21 372	-14.455	6.918	6 874	44

Resultatvurdering

Avdelingens oppgaver er knyttet til et vidt spekter av fagfelt som hver for seg krever spisskompetanse, det er samtidig viktig å få til en samhandling mellom de ulike fagfelt. En av de største utfordringene er sårbarhet knyttet til at det er bare en person som har nødvendig kompetanse innenfor et fagfelt. Løpende oppdatering av kompetanse er også ressurskrevende og en ser det som nødvendig at det innen for enkelte fagfelt søkes etablert interkommunale løsninger.

Kommuneplanens arealdel som ble vedtatt i 2010 er et godt fundament for næringsutvikling. Sør-Aurdal var en av de første kommunene i Norge som vedtok en arealdel etter ny planlov. Oppdaterte arealplaner er avgjørende for videreutvikling av lokalsamfunnene i Sør-Aurdal. Knapphet på ressurser medfører vanskelige prioriteringer når det gjelder forholdet mellom utviklingsoppgaver og forvaltningssaker.

I 2012 har avdelingen klart å opprettholde en forsvarlig saksbehandlingstid innen de fleste saksfelt. Men særlig i sommerhalvåret er saksbehandlingstiden i en del tilfeller lenger enn ønskelig. Sykefraværet ved avdelingen var lite i 2012.

Landbruk:

I 2012 ble det behandlet søknader om produksjonstilskudd fra 127 foretak, herav 88 med husdyr. 30 bruk hadde mjølkekyr og 32 vinterfora sau. Dette er 1 færre med ku og 2 færre med sau i forhold til året før. Med ammekyr for spesialisert kjøttproduksjon var det 20 stk. 91 foretak søkte tilskudd etter det Regionale miljøprogrammet. Etter søknadene var det 21612 daa jordbruksareal i drift, 479 daa mindre enn foregående år. Jordbruksareal det søkes tilskudd for skal være i innenfor kartlagt areal på grunnlag av flyfoto, og korrigeringer ble ferdigstilt i oktober 2011, og dette påvirket søknadsarealet. Ordningene med tilskuddsmidler for jordbruk, tilførte i 2012, omkring 25,5 millioner kroner til kommunen. Av dette er kr. 544 000 innvilget i tilskudd, og kr 51 110 utbetalt i rentestøtte for lån fra Bygdeutviklingsmidler. Til spesielle miljøtiltak i jordbruket, SMIL-ordningen, ble 9 saker innvilget med kr. 248901 fra midler fordelt til kommunene fra fylkesmannen.

Sauetapene på grunn av fredet rovvilt går opp. Registrert tap p.g.a. gaupe er det største som er registrert, og Sør-Aurdal har den største tapsprosenten i fylket, registrert gjennom organisert beitebruk på 8,84%. Erstatning til 12 saueholdene var på kr. 384 715 til sammen. 8 besetninger har fortsatt måling av radioaktivitet etter Tsjernobylulykka.

Det var høy aktivitet i skogen i Sør-Aurdal i 2012. Salgsavvirkningen var 87.400 m³, 490.000 skogplanter ble satt ut og ungskogpleie ble utført på ca 3.600 dekar.

Investeringene på det omfattende skogsbilvegnettet i kommunen var ca 1,8 mill kroner.

Det er behandlet 82 delegerte saker innenfor landbruk. Av sakene, foruten SMIL, er blant andre 4 saker om konsesjon, herav 1 om boplikt, 23 saker om deling eller omdisponering av areal etter jordloven, og 2 søknader om nydyrking. Etter landbruksvegforskriften er det behandlet 39 saker, som er flere i forhold til åra før. Etter politisk behandling er 2 klagesaker om deling av eiendom oversendt fylkesmannen til avgjør.

Miljø:

Miljøforvaltning handler om hjorteviltforvaltning, rovdyrforvaltning, biologisk mangfold, diverse kartlegginger, forurensningssaker og motorferdsel i utmark.

Hjorteviltforvaltningen skjer i nært samarbeid med grunneierne gjennom deres 4-årige bestandsplaner. Gjeldende bestandsplan gikk ut i år (perioden 2009 – 2012). 3 elgvald søkte og fikk utvidet sine bestandsplaner med til sammen 106 dyr. Det ble felt 243 elg og 19 hjort i 2012. I perioden 2009 – 2012 har det til sammen blitt felt 1063 elg. Dette gir et avvik på -113 elg i forhold til bestandsplanen som legger opp til 1176 felte elg. Alle jaktdata registreres av kommunen på nettsiden www.hjortevilt.no. Det ble gjennomført 19 jegerprøveeksamener. Alle bestod.

Sør-Aurdal kommune er på tredje året med i prosjektgruppen ”Effektivisering av skadefelling på freda rovvilt”, i samarbeid med kommuner i Gudbrandsdalsregionen, Fylkesmannen i Oppland og næringsorganisasjoner. Hovedmålet er å lykkes bedre ved innvilgede skadefellinger.

Angående motorferdsel i utmark gikk 18 av tillatelsene til ervervsmessig kjøring ut 30.06.2012, hvorav alle 18 søkte og har fått fornyet løyvet til 2016. Det kom inn 3 andre søknader, hvorav 2 fikk tillatelse og 1 avslag. Ett avslag fra 2011 ble behandlet som klagesak i formannskapet i 2012 og sendt til Fylkesmannen: Klagen ble ikke tatt til følge.

De fleste saker innen forurensning gjaldt forsøpling og rådgivning rundt CCA og kreosot.

Spesielt mye tid har gått på en lagrings- / forsøplingssak, hvor kommunen har gitt flere pålegg om opprydding, vært på befaringer og møter med grunneier. Saken har pågått over flere år, men har blitt intensivert i 2011 / 2012.

Byggesaksbehandling:

Etter plan- og bygningsloven er det behandlet 225 delegerte saker dette året, mot 238 i 2011. Flere byggesaker omhandler flere bygg som vist i tabell under.

Byggesaksbehandlingens utvikling de siste årene:

	Nye bolighus	Nye fritidsboliger	Anneks/melde**	Delesaker	Andre
2003	4	35	65	40	39
2004	5	59	113	66 (124 tomter)	30
2005	5	78	109	95 (177 tomter)	59
2006	10	75	124	69 (105 tomter)	79
2007	6	88	111	71 (107 tomter)	75
2008	8	47	119	51 (66 tomter)	58
2009	9	56	108	48 (55 tomter)	41
2010	4	55	95	66 (78 tomter)	40
2011	2	47	82	58	49
2012	13 *	32	85	51	56

*inkl. 8 leiligheter i Synneisbakkin bofellesskap

** meldesaker er utgått med ny plan – og bygningslov (2010).

Fra 2012 er oppgitte saker under ”melde” søknader uten ansvarsrett.

Det er utstedt 65 ferdigattester mot 59 i 2011, og gjennomført 2 uanmeldte tilsyn med etterfølgende skriftlig rapport, mot 6 tilsvarende tilsyn i 2011.

26 av delesakene var ubebygde tomter for fritidsformål, og 4 for boligformål.

Det er fortsatt avgjørende å ha attraktive tomter for videreutvikling av fritids – og boligmarkedet i kommunen.

Det blir dessverre for liten tid til tilsyn, dette med bakgrunn i for liten kapasitet i nær sammenheng med prioritering av effektiv saksbehandling.

Utslippstillatelser:

Lokal forskrift for utslipp fra mindre avløpsanlegg som ble vedtatt i 2008 er utgangspunkt for behandling av søknader om utslippstillatelser.

I 2012 ble det gitt 32 utslippstillatelser (28 i 2011). Av disse var 1 tillatelse for landbruk, 1 for næring og 30 for fritidseiendommer (mange av tillatelsene gjelder for flere hytter). Det er utstedt 19 ferdigattester.

Kart og oppmåling:

Oppmåling: I 2012 ble det gjennomført 109 saker. Dette var en nedgang på 14 saker fra 2011. 10 saker ble gjennomført etter delingsloven og 99 saker etter ny matrikkellov. Av disse var 47 delingssaker, 7 oppmålingsforretninger med grensejusteringer, 3 oppmålingsforretninger med arealoverføring og 38 oppmålingsforretninger uten deling. Det er også ført 3 private grenseavtaler i matrikkelen og 11 sammenslåing av eiendommer.

Kart: Ortofotoprojektet for alle 6 Valdreskommunene ble avsluttet i 2012. Alle kartleggingsprosjekter blir gjennomført som GEOVEKST prosjekter. D.v.s. at alle brukere av kartdata som Statens vegvesen, lokale energiverk, kommunene, kartverket, Telenor, fylkesmannens landbruksavdeling, NVE og Oppland fylkeskommune er med å deler utgiftene til vedlikehold og etablering av nye kartdata.

Adressering: Det ble i 2012 tildelt 5666 vegadresser til adresseringsverdige bygg som bolighus, hytter, setrer, offentlige bygg, forretninger m.m. Kommunen er blant 25 av landets kommuner som nå er ferdige med tildeling av offisielle vegadresser. Det er også satt opp vegnavnskilt for alle veger som kommunestyret har godkjent vegenavn for. I tillegg er det satt opp en del henvisningsskilt.

Kultur:

Saksbehandling innen kulturområdet og utbetaling av tilskudd fra kulturmidlene til drift av frivillige lag og andre tilskudd innen kulturområdet. Tildeling av kulturmidler til drift av frivillige lag og organisasjoner, kr 562 000, i 2012 fordelt på: 11 lag innen barne- og ungdomsarbeid, 8 lag innen sang og musikk, 8 lag innen idrett, friluftsliv og mosjon, 7 samfunnshus/bygdehus og 22 lag innen allment kulturarbeid. Tilskudd til kulturformål/ arrangementer kr 60 000 fordelt etter søknad. Ad-hoc komiteen som ble nedsatt av formannskapet vedtok hovedfordelingen av kulturmidlene. Tilskudd til drift av lysløyper er utbetalt i forhold til antall løypekilometer idrettslagene har ansvar for. Tilskudd til vedlikehold av idrettsanlegg er utbetalt etter innstilling fra Sør-Aurdal idrettsråd. Tilskudd til vedlikehold av Tusenårsstedet Vangen, Bagnsmoen og Ulekirketomta er utbetalt til h.h.v. Bagn Sokneråd, Stiftelsen Bangsmoen og Sør-Aurdal historielag. Kommunen har et allsidig kulturtilbud til alle skolene og barnehagene gjennom Den kulturelle skolesekken, og tilbud til de eldre gjennom Den kulturelle spaserstokken. ”Kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet i Sør-Aurdal 2011-2015” er fulgt opp med søknader om spillemidler og til anleggene i handlingsprogrammet år 2012, og videre oppfølging av spillemiddelordningen. Handlingsprogrammet til planen er rullert for år 2013. Kommunen samarbeider med idrettslagene og folkehelsekoordinator om Turkrusellen. Ungdommens kulturmønstring 2012 ble arrangert av kulturkontorene i Valdres i kulturhuset på Fagernes, med sterk deltakelse fra Sør-Aurdal på UKM regionalt og på fylkesmønstringen. Kommunen har samarbeidsavtale med Bagn idrettslag, Begnadalen idrettslag og Hedalen ungdomslag om drift av Bygdekinoen i h.h.v. Reinli, Begnadalen og Hedalen. Kulturkvelden 2012 med utdeling av kulturpris og idrettspris ble i år arrangert i Bagn. Kommunen hadde årlig konsert med Valdres Sommersymfoni i Begnadalen kirke. Ledsagerbevisordningen administreres av kulturkontoret.

Kulturskolen:

Sør-Aurdal kulturskole er meldt inn i Norsk Kulturskoleråd. Kulturskolen gjennomførte i mars 2012 en brukerundersøkelse, med svært gode resultater. Kulturskolen har hatt stor aktivitet og arbeider målrettet med gjennomføring av Handlingsplan for kulturskolen. Kulturskolen satser på videreutvikling og har fått innvilget søknaden om deltakelse i det 3-årige prosjektet ”De unges arena” i regi av Norsk Kulturskoleråd.

Næringsarbeid:

En vesentlig del av kommunens næringsarbeid er knyttet til forvaltningen av kommunens næringsfond. Forbruk i 2012, 2011 i parentes: Vassfarfondet kr 57.000 (45.000) og innvilget tilsagn på kr 50.000 (77.500), Kommunalt næringsfond utbetalt kr 453.021,38 (290.052) og innvilget tilsagn på kr 219.500 (354.000) totalt kr 672.521, 38, Eidfondet kr 100.000 (65.674) og innvilget tilsagn på kr 70.000 (70.000) totalt kr 170.000 Kraftfondet kr 1.122.500 (933.450). Inkludert i bruken av Kraftfondet er tilskudd til Valdres Natur- og kulturpark og Valdres Destinasjon. Midlene fra næringsfondene fordeles i hovedsak administrativt, med mindre enkeltbeløp til nyetableringer og videreutvikling eller markedsføring av eksisterende bedrifter.

Næringsarbeidet og utviklingsarbeid er en prioritert oppgave i kommunen.

Viktige samarbeidsparter er Innovasjon Norge, Valdres Natur- og Kulturpark, Valdres Næringshage, Valdres Destinasjon og Sør-Valdres utvikling. 2012 var preget av stor aktivitet i næringslivet i kommunen. Det var full drift ved alle store bedrifter, vekst i varehandelen og en del nyetableringer. Viktige prosjekter der kommunen engasjerte seg i 2012 var etablering av pol i Bagn, søknad om at Hedalen skal få status som turiststed, utvikling av næringsutviklingsprosjektet Fønhusriket som kan gi kommune ytterligere vekst og aktiv veiledning og støtte for å få etablert næring som også kan utnytte alle media oppslag som har vært om Vassfaret.

En stor utfordring nå er at vi ikke har flere næringstomter i Bagn til bedrifter som ønsker å bygge, for å tilrettelegge for ytterligere vekst er det behov for oppdatering av arealplaner. Det er også viktig å bidra til at den positive utviklingen i turistområdene rundt om i kommunen fortsetter. Samarbeid mellom grunneiere og hytteeiere, og mellom de ulike løypelagene for å få til gode skiløyper er viktig for å fremstå som en attraktiv hyttekommune.

Planarbeid:

Kommunedelplanen for E16 Bagn – Bjørge ble vedtatt i 2011. I 2012 har Vegvesenet, med aktiv deltakelse fra kommunen, arbeidet med reguleringsplan for den samme strekningen. Det pågår også en prosess for å finne alternative traseer som utgangspunkt for opprusting av FV 220 Bagn-Reinli. Planprogram for revisjon av kommunedelplanen Teinevassåsen / Søbekkseter ble vedtatt i 2011. I 2012 er arbeidet med kommunedelplanen startet opp, det er gjennomført åpent møte for alle grunneiere og utredet alternativ for ulike utbyggingsmønstre – dette særlig med henblikk på å vurdere å føre strøm inn i en større del av området. Kommunedelplanene er viktig for å sikre kontinuiteten i hyttebyggingen i årene fremover.

Følgende reguleringsplaner er godkjent av kommunestyret i 2012: Dokkedalen fjelltak, massedeponi i Sparkevik og Nordby parkeringsplass.

Brann – og redningsvesen:

Endringer med betydning for kommunens beredskap 2012:

- Ny organisering: ny brannsjef, leder beredskap, varabranssjef og overbefal
- 9 nye brannkonstabler ansatt i tråd med ny brannordning
- Innkjøp av ny brannbil med vanntank og hurtigfrigjøringsutstyr i Hedalen
- Inngått avtale om leie av nye lokaler for brannbil i Hedalen
- Innkjøp av nødvendig brannvernbeledning til nær hele mannskapsstyrken
- Innkjøp av 2 nye røykdykkersett
- Ca. halvparten av brannkonstablene gjennomførte nettbasert kurs i brannvern (lovpålagt forkurs for alle nødvendige kurs ved Norges Brannskole)
- Inngått avtale med AMK om at dedikerte og godkjente mannskaper i Begna og Hedalen inngår i ordningen ”first responder”, - de kan kalles ut ved hjertestans hvis brann er nærmere pasient enn helse.
- Etablering av rullerende overbefalsvakt alle helger (jul – og påskevakt opprettholdt)
- Etablering av øvelsesplan med forskriftsmessig antall øvelser, med innhold i samsvar med risikovurdering i brannordning og Norges brannskoles kursplan.

Brannmannskaper og utstyr/biler:

- Bagn brannstasjon har 15 brannmannskaper inkl. brannsjef, leder beredskap, 2 overbefal/utrykningsledere og 4 røykdykkere. Tankbil, redningsbil med frigjøringsutstyr og mannskapsbil med vann.
- Begna brannstasjon har 8 brannmannskaper inkl. 1 utrykningsleder. Mannskapsbil med vann og vannkanon.
- Hedalen brannstasjon har 6 brannmannskaper inkl. 1 utrykningsleder (ny) Mannskapsbil med vann og frigjøringsutstyr (ny)

28 utrykninger i 2012:

- 3 Bygningsbranner
- 6 Pipebranner
- 2 Andre branner
- 8 Trafikkulykker
- 2 Trafikkulykker større kjøretøy
- 2 hendelser akutt forurensning
- 3 unødige alarmer
- 2 Assistanse politi/helse

I 2012 vedtok kommunestyret ny brannordning (dokumentasjon av brannvesenet).

Denne erstatter brannordning av 1997.

Organisering, dimensjonering og heving av kompetanse – og utstyrsnivå i samsvar med ny brannordning er godt i gang men fortsatt under arbeid. Det kan forventes med fortsatt fokus på dette arbeidet, at brann – og redningsvesenet i kommunen er på et forsvarlig og lovpålagt nivå innen 2015.

Det er i denne sammenheng utarbeidet en investerings – og kompetanseplan over fire år, og det er etablert et godt samarbeid med Norges Brannskole for å få tildelt lovpålagt grunnkurs men også andre løsninger ifm nødvendig kompetanseheving av brannmannskapene.

Målsettinger / utfordringer for Planavdelingen 2013-16

Beholde og videreutvikle det gode arbeidsmiljøet og bedriftskulturen

- ✓ Beholde og eventuelt rekruttere ansatte med nødvendig kompetanse
- ✓ Innenfor tildelte rammer skal Planavdelingens virksomhet bygges på:
 - Service
 - Kvalitet
 - Oppdatert kompetanse
- ✓ Forvaltningsoppgavene skal løses forutsigbart og med høy kvalitet
 - ✓ Arealplanlegging skal brukes som et redskap for langsiktig ressursforvaltning og som en drivkraft i utviklingsarbeidet
 - ✓ Avdelingen skal framstå som utviklingsrettet og med fokus på bosetting og verdiskaping i næringslivet – herunder landbruket
 - ✓ Prioritere lovpålagte oppgaver foran ikke lovpålagte oppgaver
 - ✓ Videreutvikle og holde ved like digitale verktøy for å øke servicenivået og effektivisere saksbehandlingen
 - ✓ Utarbeide kommunal planstrategi, revidere kommunedelplaner og behandle private reguleringsplaner
 - ✓ Styrke brannvesenet

Målsettinger/utfordringer 2013-16 innen kulturområdet

- Fremme og legge til rette for et bredt spekter av kulturvirksomhet.
- Stimulere barne- og ungdomsarbeidet
- Støtte til frivillige lag og foreninger.
- Oppfølging av "Kulturmelding 2006".
- Revidering av Kulturmeldingen, ev. "Kulturplan for Sør-Aurdal kommune".
- "Kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet i Sør-Aurdal kommune 2012-2015", rev. av planen i 2013 og årlig rullering av handlingsprogrammet. Oppfølging av planen, søknader om spillemidler og ivareta kommunens oppfølging av spillemiddelordningen.
- Kulturtilbud gjennom "Den kulturelle skolesekken" til skoler og barnehager i kommunen, oppfølging av "Plan for Den kulturelle skolesekken".
- Kulturtilbud til eldre i kommunen gjennom "Den kulturelle spaserstokken".
- Kulturarrangementer med kommunen som arrangør og samarbeidspart.
- Turkarusellen, i samarbeid med idrettslagene og folkehelsekoordinator
- Videre drift av Bygdekinoen i kommunen
- Gard og Bygd i Sør-Aurdal bind D, reprod.
- Videreutvikling av Kulturskolen i Sør-Aurdal

Ansvar 350	BIBLIOTEK
-------------------	------------------

Generelt om tjenesten

Bibliotekstjenesten er hjemlet i **Lov om folkebibliotek:**

"Folkebibliotekene skal ha til oppgave å fremme opplysning, utdanning og annen kulturell virksomhet gjennom informasjonsformidling og ved å stille bøker og annet egnet materiale gratis til disposisjon for alle som bor i landet.

Det enkelte bibliotek skal i sine tilbud til barn og voksne legge vekt på kvalitet, allsidighet og aktualitet. Virksomheten skal være utadrettet, og tilbudene skal gjøres kjent. Folkebibliotekene er ledd i et nasjonalt biblioteksystem"

Lokal målsetting: Sør-Aurdal folkebibliotek ønsker å være et brukerorientert og framtidsretta bibliotek som tar sitt samfunnsoppdrag på alvor.

Resultatvurdering:*Åpningstider:*

Hovedbiblioteket, Bagn: 19 timer pr. uke

Hedalen filial: 7 timer pr. uke

Begnadalen filial: 5 timer pr. uke

Bibliotekets bokdatabase er tilgjengelig på:

<http://www.sor-aurdal.folkebibl.no/cgi-bin/websok>

Statistikken for 2012 viser at av alle bibliotek i Valdres er det Sør-Aurdal som topper lista over antall utlånte bøker pr. innbygger. Hver innbygger lånte i gjennomsnitt 4,8 bøker. Det er et resultat som gir inspirasjon til ytterligere innsats hvor rask og god service til alle våre brukere er høyt prioritert.

De økonomiske rammene gir utfordringer når det gjelder å oppfylle lovens krav om ei aktuell og allsidig samling, og publikums ønsker og forventninger til et godt bibliotek. Med en stillingsressurs på 1,5 er det en utfordring å gi et like godt bibliotektilbud i alle våre tre avdelinger.

Biblioteket:

- er et sted der skoleelever og studenter studerer og tilegner seg kunnskap
- er en del av et stort internasjonalt nettverk som benyttes for å hente og videreformidle informasjon
- gir alle tilgang til ny teknologi
- svarer på spørsmål, arrangerer møter og forfattertreff
- samarbeider med frivillige organisasjoner om utstillinger og arrangementer
- er møteplass for alle som ønsker tilgang til kultur og kunnskap
- er et sosialt møtested for alle

Nøkkeltall:

Hovedbiblioteket på Bagn, Hedalen filial og Begndalen filial hadde til sammen i 2012:

10 935 besøk (en økning på 7 % fra 2011) og **18 684 utlån** (en nedgang på 4,3 % fra 2011)**Regnskapstall 2012**

(1.000 kr.)	REGNSKAP 2012			BUDSJETT 2012 REVIDERT	
	Utgifter	Inntekter	Resultat	Netto	Avvik R12/B12
350	1 151	-124	1 027	1 006	21

Målsettinger / utfordringer 2013- 16

- Det er en målsetting å yte så rask og god service som mulig til alle våre brukere.
- Budsjettet for bøker/andre medier bør styrkes for å imøtekomme dagens krav til allsidige / aktuelle samlinger

Det legges ved egne årsmeldinger for interkommunale tjenester.

ÅRSMELDING

TJENESTESTEDER

2012

Ansvar 20	Skole
------------------	--------------

Generelt om tjenesten

Skole	Bagn skule	SAUS	Begnadalen skole	Hedalen barne- og ungdomsskole
Organisering	Fulldelt 1.-7.kl	Fulldelt 8.-10.kl	3-delt 1.-7.kl	6-delt 1.-10.kl
Elevtall	157 elever	100 elever	42 elever	90 elever
Lærerårsverk ekskl.adm.	15	13,85	5,41	12,97
Assistentårsverk inkl. SFO	4,17	1,59	1,08	2,05% (SFO morgen)
Administrasjon	100%	100%	60%	100%
Merkantil	17%	29%	10%	19%
Antall elever med enkeltvedtak etter Opl§5/1	17 elever. I tillegg er det 7 elever som ikke er ferdig utredet.	16 elever. I tillegg er det 1 elev som ikke er ferdig utredet.	6 elever. I tillegg er det 4 elever som ikke er ferdig utredet.	11 elever. I tillegg er det 4 elever som ikke er ferdig utredet.
Antall elever med vedtak om norsk2	2			

I tillegg er det 1 stilling i kommuneadministrasjonen.

Resultatvurdering

		Sør- Aurdal	Komm.gr.4
Nasjonale prøver 5.kl	Engelsk	2,0	2,0
	Lesing	2,0	2,0
	Regning	2,0	1,9
Nasjonale prøver 8.kl	Engelsk	2,8	2,9
	Lesing	3,1	3,0
	Regning	3,2	3,0
Nasjonale prøver 9.kl	Lesing	2,9	3,4
	Regning	2,9	3,6

For mer informasjon, gå inn på www.skoleporten.no

Sykefravær:

Skole	Egenmeldt	Legemeldt
Bagn skule	1,0%	6,2%
SAUS	0,4%	4,9%
Begnadalen skole	1,5%	4,8%
Hedalen b-/og u.skole	0,6%	3,1%
Oppvekst skole, felles	0,5%	4,4%

Alle skolene har gjennomført "Et enda bedre arbeidsfellesskap", og vi ser at antall egenmeldinger ligger lavt. Sykefravær representerer en utfordring da det er vanskelig å knytte til seg kvalifiserte vikarer. I tillegg til sykefravær har vi en del permisjoner i tilknytning til fagforeningsarbeid som vanskeliggjør vikarsituasjonen ytterligere. For å avhjelpe situasjonen er det i budsjettet for 2013 lagt

inn ressurser til en vikarpool i Begnadalen og Hedalen.

Prosjekter

”Den raude tråden”: Gjennom et toårig program skal alle tilsatte i barnehager og skoler i Valdres få økt kunnskap om Valdres og økte sin bevissthet om sin rolle i identitetsbyggingen av barn og unge. Målet er å sikre at Valdresidentiteten går som en rød tråd i tilbudet til barn i barnehagen og i undervisningen i det 13-årige skoleløpet. Ved å styrke den lokale tilhørigheten og la barn og unge bli kjent med kvalitetene og mulighetene i Valdres, håper vi at ungdom og voksne med stolthet kan si at de har lyst til å bo i Valdres.

Kompetanseheving: Det er fremdeles et stort behov for lærere med utdanning innen rådgivning/karriereveiledning, tysk, norsk og engelsk. I tillegg er det et behov for kompetanseheving i forhold til rektorene. Kommunen har benyttet seg av ordningen som tilbys via Kompetanse for kvalitet. Her bidrar læreren med 25% jobb, kommunen betaler 25% lønn og staten betaler 50% lønn. Kommunen skal i tillegg betale kostnader knyttet opp mot reise, overnatting og materiell. Rektorutdanningen er gratis og det settes ikke inn vikar. Her skal kommunen kun betale utgifter til reise, overnatting og materiell. Det er to lærere, en ved Begnadalen skole og en ved HEBU, som studerer 30 stp engelsk. Ved SAUS er det en lærer som studerer 30 stp rådgivning. I tillegg tar rektor ved HEBU rektorutdanning.

Regnmakerskolen: kommunens klima- og energiplan slår fast at skolene skal bli Regnmakerskoler. Dette starter høsten 2012, men i 2011 fikk vi, i samarbeid med Etnedal kommune, kjøpt inn en Energihenger slik at vi kan gjøre undervisningen mer praktisk samt gjennomføre energikamper.

Ny- GIV for 10.trinn: her skal 10% av kommunens 10.klassinger med de laveste karakterene etter 1.termin få tilbud om intensiv opplæring i grunnleggende ferdigheter innen norsk, matte og engelsk fra januar og fram til eksamen. Det har vært en omfattende kursing av lærere innen denne metodikken. SAUS har erfart at motivasjonen blant elevene økte, men det er knapt noen endring å spore i karakterene. God motivasjon og tro på egen mestring kan likevel forebygge frafall i videregående skole. Satsingen skal ikke videreføres fra sentralt hold skoleåret 2013/2014, men den gode metodikken skal fastholdes gjennom GNIST-satsingen.

(<http://www.udir.no/Utvikling/Ungdomstrinnet/>)

Det er mitt valg: alle skolene gjennomfører dette mobbeforebyggende programmet.

Örebro Preventionsprogram (ÖPP): er en foreldremøtemetode som har til hensikt å forebygge tidlig alkoholdebut og redusere alkoholbruk og normbrudd hos ungdommer. Programmet er utviklet av forskere ved Örebro Universitet i Sverige. Grunntanken bak programmet er at man skal redusere ungdoms alkoholbruk ved å henvende seg til foreldrene. Kommunenes ungdomsskoler skal gjennomføre dette programmet i samarbeid med skolehelsetjenesten.

IKT i skolen: det har i lengre tid vært store utfordringer knyttet til ustabilt nettverk ute i skolene. Dette har resultert i påloggingsproblemer, lærere og elever har blitt kastet ut fra nettet, arbeid har gått tapt osv. IKT-Valdres har i løpet av året vært ute på alle skolene, søkt etter årsaken til disse problemene og utbedret stabiliteten på nettverket samt satt opp flere accesspunkt. Vi ser en tydelig forbedring. I løpet av april blir det gjennomført en kartlegging av elevenes digitale ferdigheter på 4.trinn slik at vi kan få svar på om det er spesielle områder vi må ha fokus på framover.

”De unges arena”: De unges arena er et utviklingsprogram i regi av Kulturskolerådet som skal styrke kulturskolen som de unges arena gjennom et kvalitativt godt kunst- og kulturfaglig tilbud for aldersgruppa 13-18 år, med fokus på motivasjon, mestring og muligheter. De unges arena fokuserer kulturskolens fem basisfag - dans, musikk, skapende skrivekunst, teater og visuell kunst - sett i sammenheng med de nye valgfagene i ungdomsskolen. Programmet gjennomføres som treårige prosjekt (2013-2015), og det er inngått avtale mellom kulturskolen, SAUS og HEBU. Prosjektet skal munne ut i valgfaget ”sal og scene”

Praktisk tilnærming til teoretisk kunnskap: Motorgruppa (SAUS), Skogsgruppa (Bagn skule) og Grønn omsorg (SAUS). Alle disse tiltakene motiverer elevene og de opplever mestring.

I tillegg kan det nevnes ulike aktiviteter som: elevbedrift, ulike turer, TV-aksjonen, fadderordning for 1.klassingene, øyhopping/leseaksjon, bruk av digital læringsplattform (it`s learning), bruk av digitalt verktøy for lese- og skriveopplæring (tempolex) og lignende.

Nøkkeltall (<http://www.ssb.no/kostra/stt/index.cgi?nivaa=2®ionstype=kommune>)

1) Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning i prosent

	2008	2009	*2010	2011	2012
Sør- Aurdal	8,3%	8,5%	8,7%	10,5%	12,4%
Gj.sn.kommunegruppe	9,1%	10,0%	9,5%	10,2%	10,7%
Gj.sn.Oppland	7,5%	7,4%	7,9%	8,0%	8,0%

2) Timer spesialundervisning i prosent av antall lærertimer totalt

	2008	2009	2010	*2011	2012
Sør- Aurdal	19,0%	21,9%	26,9%	21,2%	24,0%
Gj.sn.kommunegruppe	17,5%	18,0%	20,2%	19,4%	19,5%
Gj.sn.Oppland	18,1%	17,9%	17,9%	17,2%	17,5%

3) Korrigert brutto driftsutgifter til grunnskole pr. elev. Her er samtlige utgifter til skole tatt med bortsett fra utgiftene til IKT-Valdres. Det er ført en for høy sum på lønn i tilknytning til skolelokaler.

	2008	2009	2010	*2011	2012
Sør- Aurdal	100 159	104 732	104 829	108 007	121 096
Gj.sn.kommunegruppe	90 701	96 937	122 564	127 488	131 842
Gj.sn.Oppland	86 615	91 185	91 185	104 559	106 238

* Sør- Aurdal kommune gikk fra å tilhøre kommunegruppe 2 i 2009, til å bli plassert i kommunegruppe 4 i 2010.

(1.000 kr.)	REGNSKAP 2012			BUDSJETT 2012 REVIDERT	
Ansvar 20	Utgifter	Inntekter	Resultat	Netto	Avvik R12/B12
	43 553	-7 066	36 487	37 969	-1 482

Avviket: Samlet sett for ansvar 20 viser regnskapet et mindreforbruk på 1 482 000. Det var budsjettet med 400 000 til kjøp av datautstyr. Utstyret er kjøpt inn men utgiftsført på ansvar 150. Avregning av SPK ved årets slutt viste at det for ansvar 20 var budsjettet med 840 000 for mye. Reelt mindreforbruk er derfor 242 000.

Målsettinger / utfordringer 2013- 16

- **GNIST:** <http://www.udir.no/Utvikling/Ungdomstrinnet/>: Ved å gjøre opplæringen på ungdomstrinnet mer praktisk og variert, skal elevene oppleve mer mestring og bli mer motiverte. Dette er et partnerskap på bakgrunn av St.meld.nr.22 (2010-2011) Motivasjon-Mestring-Muligheter. Kunnskapsdepartementets strategidokument, strategidokument for ungdomstrinnet, legger opp til at alle kommuner skal ha ett av følgende satsingsområder: lesing, skriving, regning eller klasseledelse. Kompetanseheving skal skje i samarbeid med høgskolen i Hedemark, og metoden er skolebasert kompetanseutvikling. Høgskolen skal inn i ungdomsskolene og bidra til en praksisbasert kompetanseheving. Ved HEBU er satsingsområdet klasseledelse, mens SAUS har valgt å ha fokus på lesing. Valdresregionen har oppstart høsten 2013.
- **Klasseledelse:** For 2013 søkte vi fylkesmannen om skjønnsmidler til et prosjekt med temaet klasseledelse. Vi ble tildelt 200 000, men har dessverre ikke hatt kapasitet til å sette i gang arbeidet i 2012. Ressursene er overført til 2013, og det er planlagt oppstartsmøte med Inger Bergkastet 25.03. Målsettingen med dette arbeidet er todelt; vi ønsker at arbeidet skal resultere i en bedre tilrettelegging slik at antallet elever som har behov for spesialundervisning reduseres samtidig som vi oppnår et økt læringsutbytte for samtlige elever.
- **Antall elever med enkeltvedtak etter oppl.§5-1:** I SAK er andelen lærertimer som brukes til

spesialundervisning 24%, og vi har de senere år sett en svakt stigende tendens. Vi mener at dette blant annet kan være et resultat av driftstilpasningsprosessen der ressursene til skolen ble redusert. En reduksjon i grunnbemanningen medførte at vi ikke i like stor grad var i stand til å tilrettelegge og følge opp hver enkelt elev. Slik falt flere utenfor, det ble behov for større tilrettelegginger og videre en oppmelding til PPT, sakkyndig vurdering og etterfølgende enkeltvedtak om spesialundervisning. En like stor årsak kan være at skolen og PPT i for stor grad har hatt fokus på enkelteleven og dens utfordringer, uten å sette fokus på konteksten/opplæringssituasjonen. Er det faktorer i undervisningssituasjonen som fremmer/hemmer læring? Struktur? Metodikk? Skole- og barnehageansvarlige i Valdres har derfor, i samarbeid med PPT, startet et arbeid der vi har fokus på konteksten og PPTs veiledningsrolle. Det er blant annet under utarbeiding nye rutiner for oppmelding til PPT. OK-forum har søkt fornyingsmidler til dette prosjektet for blant annet å kunne heve veiledningskompetansen hos de ansatte i PPT.

- **Valgfag:** fra høsten 2013 skal det innføres valgfag 1,5 t.pr.uke for 9.klasse. En time skal tas fra elevrådsarbeid mens en halv time skal være en utvidelse av skoleuka. Dette betyr at vi nå har to trinn som skal ha en halv time mer undervisning i uka, mens 10.trinn skal fortsette med nåværende årstimetall. Busstidene blir endret for SAUS og Bagn skule med en utvidelse på 6 min pr. dag. Det er i tillegg slik at skolen skal tilby minst to valgfag; dette er fag fra fagplanen til videregående skole, og det skal være vurdering med karakter. Vi får slik et utvidet ressursbehov. Tiden til valgfag kan også brukes til at elever får ta fag fra videregående opplæring.
- **Det fysiske arbeidsmiljøet** ved Bagn skule: den helhetlige gjennomgangen har startet.
- **Planarbeid:** Det jobbes kontinuerlig med å "samkjøre" skolene ved at det utarbeides felles retningslinjer, plandokument, maler osv. Det skal utarbeides en felles plan for kompetanseheving, lokale læreplaner må revideres/oppgraderes og vurdering og kjennetegn på måloppnåelse må settes i system. Det må også lages en videre fremdriftsplan for innføringen av it's learning.
- **Virksomhetsplan:** det er behov for en felles satsing innenfor skole. Hvilke satsingsområder skal vi ha? Mot hvilke mål skal vi jobbe? Bygger driften vår opp mot å nå disse målene? Kravene til skoledrift og skolens innhold er økende, og det må derfor til en prioritering. Det må settes av ressurser til områder som prioriteres.
- **Digital IOP:** Det ble bestemt at det for samtlige kommuner i Valdres skulle kjøpes inn et digitalt system for arbeid/lagring av individuelle planer (IP) og individuelle opplæringsplaner (IOP). IP er på plass, men vi har enda ikke fått systemet for IOP. Det er en utfordring i forhold til opplæring på dette systemet.
- **Vikarer:** Det er en utfordring for samtlige skoler i kommunen å knytte til seg kvalifiserte vikarer. Vi ønsker for skoleåret 2013/2014 å bruke "vikarpool" i Hedalen og Begnadalen for å avhjelpe vikarsituasjonen.
- **IKT i skolen:** Det har også vært store utfordringer forbundet med en noe "omfattende" påloggingsprosess for de yngste elevene. IKT-Valdres har, i samarbeid med skolene i SAK, startet et arbeid der de prøver ut en annen pålogging for elever. Det er for tidlig å si om dette er den beste løsningen, men det er ingen tvil om at for de minste elevene vil dette lette påloggingen betraktelig dersom vi får løsningen til å fungere optimalt.
- **Tverrfaglig samarbeid rundt elever med spesielle behov:** vi opplever at det er en stor utfordring i det å få til et godt tverrfaglig samarbeid rundt elever som har behov for tjenester fra for eksempel skole, PPT, BUP og barnevern. Det kan nevnes ulikt faglig perspektiv, ulik vektlegging, taushetsplikt, tidspunkt osv.
- **Kompetanseheving:** Det er fremdeles et stort behov for lærere med utdanning innen rådgivning/karriereveiledning, tysk, norsk og engelsk. Vi har over mange år erfart at vi ikke får eksterne søkere til stillingene vi lyser ut som har de ønskede fagkombinasjonene. Budsjettrammene for 2013 tillot ikke at vi øremerket ressurser til videreutdanning, men ved SAUS og Begnadalen skole har de klart å løse dette innenfor vedtatte rammer. Det vil slik bli en lærer som studerer rådgivning 2 og en som studerer engelsk 2 skoleåret 2013/2014.

Fylkesmannen vil ikke dele ut midler til etterutdanning i 2013, og vi er slik avhengig av å benytte oss av Kompetanse for kvalitet dersom vi ønsker inn eksterne midler.

- **C-blokk:** Det er selvfølgelig en stor utfordring å drifte skolen innenfor denne bygningsmassen.
- **Vassfaret leirskole:** vi ser at stramme kommunebudsjett medfører at to kommuner har sagt opp avtalen de har med Vassfaret leirskole. Leirskolen arbeider aktivt opp mot nye kommuner for å inngå avtaler, men vi ser at det kan være vanskelig å fylle opp ledige uker. Lærerne som er ansatt på leirskolen kan gå inn som en ”vikarpool” for skolene.

Ansvar 210 2600	Kulturskolen
------------------------	---------------------

Generelt om tjenesten

Kulturskolen i Sør-Aurdal

Resultatvurdering

aktiviteten i tjenesten i 2012

Sør-Aurdal kulturskole har hatt følgende tilbud: Gitar, trommer, fele, langeleik, blåseinstrument (messing), tangentinstrument (piano og keyboard), band, sang og målekurs/visuell kunst.

Opplæringen er stort sett lagt til elevenes skolekretser. Undervisningen følger skoleruta og foregår etter skoletid. Timene er lagt opp som enkelttimer og gruppetimer.

Kulturskolen gjennomførte i mars 2012 en brukerundersøkelse, som ga svært gode resultater.

På grunnlag av denne har kulturskolen utarbeidet en handlingsplan med gjennomføring skoleåret 2012/2013, med evaluering våren 2013 og videreføring kommende skoleår.

hva har man fått til i forhold til målsettingen

Målsettingen for kulturskolen er å ha gode og varierte tilbud for barn og unge. Kulturskolen har god måloppnåelse. Brukerundersøkelsen viser fornøyde brukere, elever og foreldre.

hva har man ikke fått til og hvorfor

Kulturskolen har noe venteliste. Årsaken til dette er at vi ikke har lærerressurser til å kunne dekke etterspørselen.

vedr. personell kommentere evt. økninger /reduksjoner i stillingshjemler

Stillingsramme:

Lærere/instruktører i kulturskolen: 112,68 % stilling, fordelt på 8 lærere

Dirigenter, kor og korps: 71 % stilling, fordelt på 4 dirigenter

Totalt 183,68 % stilling i kulturskolen per desember 2012

Kommentar:

Av dette er 1 lærer i 17,5% stilling kjøpt inn fra Vestre Slidre kommune og to lærere i h.h.v. 15% st. og 2,14% st. kjøpt inn fra Etnedal kommune.

I tillegg kommer ca.15% administrativ ressurs fra kultur.

Nøkkeltall

Kulturskolen har 86 elever per oktober 2012 (GSI). Noen elever har flere tilbud.

Kostratall pr. 15.03.12

Korrigert brutto driftsutgifter til kommunal musikk- og kulturskole pr. bruker:

Sør- Aurdal	Etnedal	Nord- Aurdal	Øystre Slidre	Vang	Vestre Slidre
7 860	11 758	15 657	11 724	18 400	18 565

Regnskapstall 2012 (regnskapstall pr 05.03.12.)

(1.000 kr.)	REGNSKAP 2012			BUDSJETT 2012 REVIDERT	
Ansvar	Utgifter	Inntekter	Resultat	Netto	Avvik R12/B12
210 2600	832	-274	558	689	-131

Mindreforbruket skyldes feilbudsjettering KLP.

Målsettinger / utfordringer 2013-16

- Videreutvikling av Kulturskolen i Sør-Aurdal med flere tilbud og høy faglig kvalitet
- Følge opp handlingsplanen for Kulturskolen i Sør-Aurdal
- Pedagogisk utviklingsarbeid i kulturskolen i samarbeid med ungdomsskolene i kommunen gjennom deltakelse i prosjektet De unges arena over perioden 2013-2015. Styrke kulturskolen som de unges arena gjennom et godt kunst- og kulturfaglig tilbud til aldersgruppen 13-18 år, med fokus på motivasjon, mestring og muligheter. Etablere tilbud om valgfaget "sal og scene" i ungdomsskolene i samarbeid med kulturskolen.
- Ny rammeplan for kulturskolen er under utarbeiding. Denne vil stille nye krav til innhold og arbeidsmåter i kulturskolen.
- Kompetanseheving for lærerne i kulturskolen
- Ny gratis kulturskoletime etter skoletid for alle i 1.-4. klasse fra og med høsten 2013.
- Ansettelse av rektor for Kulturskolen i Sør-Aurdal

Ansvar 30	Barnehage
------------------	------------------

Generelt om tjenesten

Det er 3 kommunale barnehager med 170 plasser for barn fra 0-6 år.

Disse er fordelt på Reinli, Hedalen og Begnadalen.

Det er i tillegg en privat barnehage på Leirskogen med 26 plasser.

Barnehagene er organisert med en tjenesteleder som har faglig ansvar, økonomiansvar og personalansvar. Tjenesteleder tilhører kommuneadministrasjonen. Styrer i den enkelte barnehage har pedagogisk og administrativt ansvar ute i barnehagene.

Resultatvurdering

- Full barnehagedekning, de som ønsker får barnehageplass i kommunen.
- **Reinli barnehage** er inne i sitt tredje år. Det har vært utelukkende positivt med en sammenslåing. Vi hadde som utgangspunkt å arbeide som en basebarnehage, der vi delte barna inn i tre store grupper, hvor de daglig delte de inn i smågrupper på tvers og hadde ulike aktivitetsrom som barna skulle innom i løpet av en dag. Det vi har erfart er at å jobbe som basebarnehage ikke er det beste for de minste barna, derfor har vi valgt også i 2012 å dele barnehagen inn i 4 grupper, der vi har en egen småbarnsavdeling. Dette har fungert mye bedre. Det har i 2012 vært ca 63 barn i bhg. Når man starter opp en ny barnehage, tar det litt tid å finne ut av hva som fungerer best. Det har i Reinli vært mye sykdom og dette er en utfordring pga mangel på vikar og det skapt ustabilitet for barn og voksne. Endret noe fra forrige år - jobbet

mer med prosessmål. Felles temaer på hele huset. Gjennomført færre møter på dagtid for å ha mer tid til barna. Kveldsmøter til planlegging.

Utført i Reinli barnehage 2012, lyddemping i tak, nytt gulvbelegg, grillhytte, asfaltering

- **Hedalen naturbarnehage** har hatt en vekst i antall barn, i 2012 økte det til 32. Det har betydd økning i bemanning og behov for flere pedagoger. Vi har ikke lyktes med å få førskolelærer i begge pedagogiske lederstillinger, men vi har en vernepleier med videreutdanning i spesialpedagogikk og det er en nyttig og god kompetanse for barnehagen. Det har også i Hedalen vært mye sykefravær og det er en utfordring å få hverdagen til å gå opp da det er mangel på vikarer.
- **Begnadalen barnehage** har fylt opp alle barnehageplassene. Vi har også ansatt en førskolelærer til i fast stilling. Bemanningen har vært stabil med lite sykefravær.
- Vi har også dette barnehageåret hatt felles styrer i ytre del, pga problemer med å få tak i nok førskolelærere og nå et ønske fra de ansatte om at de ville ha en ordning som varte over litt tid. Ordningen er vedtatt ut 2014. De vi får ansatt prioriterer vi å ha på avdeling for å styrke den faglige driften i barnehagene.

Målene i henhold til årsplanen i de enkelte barnehagene har blitt nådd, selv om vi i enkelte barnehager har hatt vansker med å opprettholde kontinuitet pga høyt sykefravær som nevnt før, i tillegg har vi hatt noe pedagogmangel.

- Vi gjennomførte også i 2011 en medarbeiderundersøkelse, hvor vi sammen har utarbeidet en handlingsplan, der vi har satt fokus på det som undersøkelsen påpekte, samt innspill fra de ansatte og tillitsvalgte.
- Områder vi har satt fokus på er blant annet fysiske arbeidsforhold, kompetanscheving, bedre rutiner for informasjonsutveksling og planer/oversikter slik at alle vet hva som skal gjelde.

Prosjekter

-I Valdres har vi siden 2003 hatt et regionalt prosjekt som heter ”Aktive barn i naturen”, det har blitt ”paraplyen” vår. Vi har siden da jobbet mye med uteliv, det å gi barna glede og gode opplevelser ute i naturen. Dette har blitt et kjennemerke for barnehagene i Valdres.

-Årlig har vi i det regionale samarbeidet hevet et fagområde fra Rammeplanen som vi jobbet og fått kursing i. I 2012 har fokuset vært på fagområdet ”Kommunikasjon, språk og tekst”. Vi har også i 2012 hatt felles kursdager og samlinger.

-Det regionale samarbeidet har også endt ut i to bøker, en kokebok og en mattebok til bruk i barnehage.

-Gutter og jenter – like muligheter, et oppstarta likestillingsprosjekt i Sør-Aurdal. Vi har fått midler fra fylkesmann til å gjennomføre dette prosjektet, og vi hadde en plan for dette i 2012, men den har blitt utsatt til 2013.

-Personalet deltar ellers på aktuelle kurs gjennom året.

Nøkkeltall

Barnehageloven sier at vi skal ha tilstrekkelig bemanning til at personalet kan drive en tilfredsstillende pedagogisk virksomhet. Vi følger det som har blitt en veiledende norm i barnehagene gjennom mange år, og det er en voksen pr seks plasser, en pedagog pr 18 plasser.

Det vil si at vi på en avdeling med 18 plasser har 1 førskolelærer og 2 assistenter/fagarbeidere. I tillegg så skal det være styrer i minimum 40% administrativ stilling.

Regnskapstall 2012

(1.000 kr.)	REGNSKAP 2012			BUDSJETT 2012	
	REVIDERT			R012/B12	
Ansvar	Utgifter	Inntekter	Resultat	Netto	Avvik
30	19 080	-4 636	14 445	15 015	-570

- Det blir rapportert på gruppe barnehage. Det er tjenesteleder som har oversikten over midlene og disponerer disse i samråd med styrer i den enkelte barnehage, utfra ønsker og behov. Mindreforbruket skyldes i hovedsak lavere lønnsutgifter kontra budsjett pga mange langtidssykemeldte, og refusjon av sykepenger. Dette har igjen sammenheng med vikarinnleie, som stort sett har vært ufaglærte og med kort arbeidserfaring som gjør at disse er rimeligere å leie inn. Det er generelt vanskelig å få inn fagutdannede som tilkallingsvikarer.

Kostra-tall for barnehage 2012

	Sør-Aurdal	Øystre Slidre	Nord-Aurdal	Vestre Slidre	Gj.snitt Oppland
Netto driftsutg pr innb 1-5 år i bhg i kr:	97 196	99 935	101 619	109 135	111 810
Dekningsgrad i bhg, 1-5 år	90,8 %	91,7%	85,4	98,3	96%

- Netto driftsutg pr innb 1-5 år i bhg i kr, viser at vi ligger på lik linje vedr. utgiftsnivå.
- 90,8 % dekningsgrad, men alle kan få plass hvis de ønsker. I Sør-Aurdal er det flere barn som ikke ønsker plass i barnehage.
- 170 kommunale bhg plasser, ca 133 barn i kommunal barnehage. (19 i privat)
- ca 37 faste ansatte fordelt på ca 30 årsverk. I tillegg kommer det vikarer som går over lengre perioder pga permisjoner og lignende.

Målsettinger / utfordringer 2013- 16Generelt for tjenesten:

- Fortsatt fokus på trivsel og ivaretagelse, få ned sykefraværet. Har i 2012 gjennomført forebyggende tiltak til i alle barnehagene i samarbeid med Nav. Fokus har vært "et enda bedre arbeidsfellesskap".
- Trenger flere førskolelærere. Stor mangel på førskolelærere er en utfordring pga dette går utover det faglige innholdet barnehagene. Vi må nå ha et større fokus på å rekruttere flere med førskolelæreutdanning, da det også fra sentralt hold kreves en høyere pedagogtettethet.
- Kompetanseheving for de ansatte, mer kursing/oppdatering. I 2012 er vi i gang å lage en strategisk kompetanseplan for barnehage. Vi har utarbeidet en gap-analyse for å kartlegge hvor vi trenger økt fagkompetanse, samt områder vi trenger mer kursing og veiledning i. Vi har fokus på kompetanseheving innad i den enkelte barnehage og har startet opp med veiledning mellom styrer-ped leder, og ped leder- assistent. Vi ønsker å sette fokus på den kompetansen vi allerede har i barnehagene og nyttiggjøre oss den enda bedre. Dette ikke minst fordi vi har utfordring med å skaffe oss nok førskolelærere, og vi har relativt få barne-og ungdomsarbeidere.
- Vi har et godt samarbeid med Leirskogen private barnehage, men det er vanskelig å få tak i førskolelærer også for de. De har hatt kvalifisert styrer, men pedagogisk leder på dispensasjon. Det er også synkende antall barn i barnehagen.

- I Reinli må det ses på flere løsninger kontra parkering, det blir trangt på nedsiden spesielt vinterstid pga all snø. Lavt gjerde opp mot trafikkert veg, mye snø - må måkes etter snøfall og brøyting. Vi har også utfordringer kontra taket, der det samler seg masse is som blir hengende ned ved innganger og der barna leker, som er direkte farlig for barn og voksne. Dette er i plan at skal ordnes våren 13.
- Større andel små barn gir en utfordring med å få til gode nok sove- og stellemuligheter. Her må man på sikt få utvidet allerede eksisterende soveskur.
- Vi har i 2012 flere barn som ble oppmeldt til pedagogisk psykologisk tjeneste. Dette er en utfordring både økonomisk og kompetansemessig, da dette kan være uforutsett da budsjett ble lagt, og utløse kompetansebehov vi ikke klarer å dekke. Vi har høsten 2012 fått tilbake logopeden, dette er veldig viktig og bra, da vi ser at språkopplæring og forebyggende arbeid kontra dette er noen av de viktigste områdene i barns utviklingsløp. Vi får også fra høsten 2013 tilbake spesialpedagogen, dette sammen med logopeden vil avhjelpe personalet ute.
- Løpende opptak er en utfordring pga at det utløser krav om ressurser i henhold til lovverk, samt at det skaper uro i gruppene ved at det hele tiden kommer nye barn som skal innkjøres. I tillegg har det i 2012 vært en utfordring å få tak i nok vikarer, og vikarer som har rett kompetanse.

Ansvar 403	Hjemmetjenester
-------------------	------------------------

Hjemmetjenesten dekker områdene hjemmesykepleie, hjemmehjelp/ praktisk bistand (herunder ambulerende vaktmester), disponering av tilrettelagte boliger for eldre og uføre; bo-og servicesentra (Hedalsheimen og Solbraut) og omsorgsboliger (Spangrud, Reinli, Begnadalen og u.etasjen Sør-Aurdalsheimen), brukerstyrt personlig assistanse og psykisk helsearbeid med dagsenteret Skoglund. Hjemmetjenesten favner også om ordningene med omsorgslønn, støttekontakt, trygghetsalarmer og kommunale hjelpemidler.

De fleste av tjenestene er lovpålagte, og ny helse- og omsorgstjenestelov og folkehelselov trådte i kraft 01.01.12 (som følge av samhandlingsreformen). Nytt lovverk pålegger kommunene nye oppgaver, og vi er pålagt å samhandle mer innad i egen kommune, med andre kommuner og med helseforetakene. Vi skal forebygge mer for å hindre at folk blir syke og ha behov for sykehusinnleggelse, samt behandle mer lokalt i fht det pasientene trenger behandling for.

Resultatvurdering

Alle de ulike områdene innen hjemmetjenesten har hatt et aktivt år, der personalet på ny har gjort en kjempeinnsats!

Totalt har hjemmetjenesten hatt 310 tjenestemottakere/ -søkere i 2012 (liten økning fra 2011).

Årsverkramma ble økt litt for 2012 til 37,17 - dette hovedsakelig pga vedtak om mer hjelp for enkelte brukere.

I løpet av året mottok 126 brukere hjemmehjelp – en liten nedgang fra 2011.

Behovet for hjemmehjelp er stadig til stede, og hjemmehjelperne gjør en viktig jobb – ikke bare ifht det praktiske arbeidet de gjør, men også for mange ifht den sosiale biten overfor de eldre!

Hjemmesykepleien har i gjennomsnitt hatt rundt 180 antall innskrevne pasienter til en hver tid i løpet av året. Samme som i 2011. Antall besøk gikk noe ned fra 2011, totalt 69.795 besøk i 2012. Selv om antall besøk gikk ned, oppleves det at arbeidsmengden har holdt seg på stort sett samme nivå som 2011. En ser at en god del av pasientene har behov for mer hjelp, og at den ansatte i flere tilfeller må bruke mer tid hos den enkelte pasient/ på det enkelte besøk. Dette henger bl.a. sammen med at sykehusene skriver pasientene raskt ut, og kommunen må følge opp påbegynt behandling. Vi har flere

yngre pasienter, med forholdsvis store hjelpebehov. En annen grunn er alders sammensetningen til pasientgruppa – vi har mange gamle som etter hvert trenger mye hjelp.

Vi hadde også ett hjemmedødsfall i 2012, noe som krevde ekstra ressurser i en periode.

Hjemmesykepleien	2010	2011	2012
<i>Gj.snitt antall innskrevne pasienter</i>	180 – 190	180	180
<i>Gj.snitt antall besøk pr. mnd.</i>	6922	6042	5817

”Hyttepasienter” som kommer i ferier og helger, har vi også hatt i 2012. Når disse har rett til nødvendig helsehjelp, plikter vi å gi det så lenge de oppholder seg i vår kommune. Det som er en utfordring er at hyttene er et stykke unna hjemmesykepleiekontoret → tid til kjøring i tillegg til hjelpen som skal gies. En annen utfordring er at i helger har vi redusert bemanning, samt at vi sliter med å få nok ferievikarer – utfordringen er da at vi har flere pasienter i perioder det er mindre tilgang på ressurser.

I juni 2010 vedtok kommunestyret at det skulle opprettes et bemannet bofellesskap for personer med lett til moderat demens, som skulle lokaliseres til Hedalsheimen bo- og servicesenter. Et tilbud / omsorgsnivå kommunen ikke har hatt tidligere. Arbeidet med tilpasninger av lokalene startet i 2011, og var ferdig tidlig på året 2012. Vi kunne imidlertid ikke ta i bruk bofellesskapet før 01.10.12, da det først da var budsjettmessig dekning for ressurser til bemanning (fikk tilført midler etter overskudd fra 2011). Vi opplever at dette er blitt godt tilbud, og vi har endelig fått ”tettet hullet” vi har hatt i omsorgstrappa vår.

Aktiv nattevakt for øvre del av kommunen startet 1.mars – et samarbeid mellom Hjemmetjenesten, Miljøarbeidertjenesten og Sør-Aurdalsheimen. Hvilende nattevakter samt hjemmevakt ble erstattet med aktiv nattevakt, noe som gir en mer fleksibel tjeneste og mulighet for å kunne bo lenger hjemme.

Det jobbes for å etablere aktiv nattevakt for ytre del av kommunen også, og håper at det skal la seg gjøre å få det i gang i løpet av 2013.

Innen psykisk helsearbeid ser vi også at arbeidsmengden er stor, og antall brukere som trenger tjenester har økt noe fra 2011. 88 brukere fikk hjelp fra tjenesteområdet i 2012 - fra våre psykiatriske sykepleiere, psykiatrisk hjelpepleier, sosionom og ved dagsenteret. Sosionom med ansvar for personer med rusproblematikk ble overført fra Nav til psykisk helsearbeid, med 40 % i 2010 og resterende 60 % i 2011. Dette ser vi har vært en styrke for tjenesten.

Skoglund dagsenteret har vært oppe 4 til 5 dager i uka, og det jobbes aktivt med å trekke brukerne mest mulig med i drifta. Fysisk aktivitet vektlegges.

I september 2010 flyttet dagsenteret til ”gamle Bagn barnehage”. Det var stort behov for oppussing og noe omgjøring av lokalene. Dette arbeidet ble påbegynt i 2010 og sluttført i 2011. Uteområdet mangler det en del på enda. Noe ble gjort i fbm at det ble anlagt veg forbi dagsenteret i 2012, og vi håper at vi får sluttført arbeidet i løpet av 2013.

Det var flere personer som benyttet seg av dagsenteret i 2012 enn 2011, og antall besøk var også flere.

Dagsenter psykisk helsearbeid	2010	2011	2012
<i>Antall brukere</i>	23	17	21
<i>Antall besøk</i>	889	967	1040

Utenom dagsenter-tilbudet har vi mye individuell oppfølging, men har også en del gruppevirksomhet (bl.a tur- og svømmegruppe). Nettverksmøte brukes aktivt i tjenesten, og 3 ansatte sluttførte videreutdanning i nettverksmøteledelse våren 2011 (jfr.Valdresprosjekt III, Valdres viser veg), samt 2 ansatte til i hjemmetjenesten blir ferdige med samme utdanning våren 2013. Det har vært nettverksmøter i 10 familier i løpet av året, der hver familie har hatt flere møter.

Psykisk helsearbeid samarbeider tett med flere andre tjenestoområder, bl.a hjemmesykepleien, helsestasjon, fysioterapi, barnevern. Deltar i tverrfaglig samarbeid med skolene og barnehagene i ressursteam, og har opplegg sammen med helsesøster på ungdomsskolene og videregående skole. Også samarbeide på tvers av Valdreskommunene.

I tillegg kan vi nevne at tjenesten har vært tilkalt i krisesituasjoner. Kriseteam har vært operativt på plass fra februar 2002, og har i 2012 vært involvert konkret i 4 saker, samt gitt tilbud til noen flere som klarte seg uten kriseteamets bistand.

I forhold til kompetanseheving ser vi stor nytte av den strategiske kompetanseplanen som ble utarbeidet i 2011, at det er et godt verktøy å jobbe etter. Vi fortsatte prosjektet om etisk refleksjon også i 2012, som vi startet opp sammen med Miljøarbeidertjenesten og Sør-Aurdalsheimen i 2009 (i regi av KS). Stort sett har vi klart å holde målet med å ha noe etisk refleksjon på alle personalmøter gjennom året. Dette mener vi er med å heve kvaliteten på tjenestene våre. Nytt i fht etikk-prosjektet er at prosjektgruppa har hatt etisk refleksjon sammen med brukere fra Stabburshella, et spennende tiltak som setter brukermedvirkning i ett nytt lys. Bl.a. på bakgrunn av dette samarbeidet søkte kommunen på etikkprisen 2012, og ble plukket ut som en av de tre beste kommunene.

Av andre kompetansehevende tiltak som ble gjennomført i 2012 nevnes bl.a legemiddelhåndteringskurs, skrive/dataopplæring i fht dokumentasjonsplikten helsepersonell har, ulike dagskurs i fht behandling av pasienter med f.eks kreft, ulike psykiske lidelser osv. 10 ansatte startet på programmet "Demensomsorgens ABC", ett opplegg som går over to år. Dette er et samarbeid med Sør-Aurdalsheimen og Miljøarbeidertjenesten, samt resten av Valdres.

Flere ansatte er under utdanning (som er veldig positivt!) 3 hjelpepleiere ble ferdig med sykepleierutdanning våren 2012. 2 sykepleiere tar videreutdanning i nettverksmøteledelse og relasjonskompetanse, og 1 sykepleier tar videreutdanning i geriatri - alle blir ferdige våren 2013. Alle som har vært/ er under utdanning har hatt noe permisjon – både med og uten lønn, ihht gjeldene avtaleverk. Vakter de skulle hatt, har måttet dekkes opp – som tidligere år har vi ikke mange vikarer å ta av, dermed blir det i blant noe merarbeid på andre fast ansatte.

Det har ellers i 2012 blitt sett på/ jobbet med forslag til et tildelingskontor/ tildelingsteam i kommunen, i første rekke for pleie- og omsorgstjenester. Serviceerklæringer ble utarbeidet og godkjent i kommunestyret i desember – dette legger grunnlag for videre jobbing mot tildelingskontor, og arbeidet med dette fortsetter i 2013. Dette for å forbedre saksbehandlingsrutinene våre – det oppleves til stadighet at det ikke er nok tid til dette arbeidet, og en ser på muligheter for å kunne løse dette på en bedre måte. Det minnes om at dette er lovpålagte oppgaver, som det må prioriteres ressurser til.

Regnskapstall 2012

(1.000 kr.)	REGNSKAP 2012			BUDSJETT 2012	
				REVIDERT	
Ansvar 403	Utgifter	Inntekter	Resultat	Netto	Avvik R12/B12
Hjemmetjenesten	25 569	-5 629	19 940	19 694	246

Budsjettmessig hadde hjemmetjenesten et merforbruk på 246' – dette skyldes i hovedsak sviktende inntekt i fht kompensasjonstilskudd for omsorgsboliger (174') – rentenivået ble lavere enn da budsjettet ble lagt. Ny søknad om omsorgslønn kom i løpet av året som måtte innvilges, noe merutgifter i fhm oppstart av bemannet bofellesskap, mer vikarutgifter og overtid pga nødvendig merarbeid og lite tilgang på personalressurser (spesielt i ferietida).

Det er kjørt "stram linje" hele året i fht å prøve å holde kostnadene på et så lavt nivå som mulig, og

alle ansatte har vært med og bidratt slik at merforbruket ikke ble større.

Det påpekes at tjenesten er uforutsigbar – noe som ofte kan innvirke på budsjettet. Det er umulig å forutse hvor mange som er dårlige og hvor dårlige de vil være, og hvilket hjelpebehov de vil ha, til enhver tid.

Ser en på Kostra-tallene for 2012, og ser på hva vi gjennomsnittlig bruker per mottaker av hjemmetjenester, ligger Sør-Aurdal kommune under både ift kommunegruppe 04, Oppland og alle kommuner totalt.

	<i>Sør-Aurdal</i>	<i>K.gruppe 04</i>	<i>Oppland</i>	<i>Alle komm.</i>
Korrigerte brutto driftsutg pr. mottaker av hjemmetjenester (i kroner)	167 623	217 975	206 140	210 493

Målsettinger / utfordringer for 2013 – 2016

Vi ser som hovedmålsetning og utfordring for hjemmetjenesten:

Å gi alle de i Sør-Aurdal kommune som trenger hjelp/ tjenester fra oss "rett hjelp til rett tid".

- Saksbehandling: Det skal forligge formelle, skriftlige vedtak før tjenesten iverksettes.
- Tildelingskontor/ tildelingsteam: Få dette på plass og i drift, i samarbeid med Miljøarbeidertjenesten og Sør-Aurdalsheimen. Opplæring av personale som blir dyktige på tildeling og saksbehandling.
- Kompetanseheving: Følge strategisk kompetanseplan med tilhørende tiltak for det enkelte budsjettår. Legge til rette så langt som mulig for kompetanseheving på arbeidsplassen, med bl.a at etisk refleksjon skal være et fast tema på alle personalmøter. Også legge til rette så langt det er mulig, for deltagelse på kurs, videre- og etterutdanning.
- Samhandlingsreformen: Nok kunnskap og kompetanse i personalgruppa til å kunne møte alle utfordringer som følger med reformen. (Forebygging, behandling, rehabilitering i fht ulike pasientgrupper og diagnoser.) Utvikle gode rutiner innad i kommunen, i samarbeid med andre kommuner og med helseforetakene.
- Dokumentasjon og lovpålagte registreringer: Fortsette med gode rutiner og opplæring i fht IPLOS-registrering og dokumentasjon i fagprogrammet Profil.
- Bemannet bofellesskap: Kvalitetssikre og videreutvikle gode rutiner, som gir motiverte medarbeidere, som igjen gir et godt tilbud til målgruppen.
- Brukere/ pasienter: Fornøyde brukere/ pasienter som opplever at de får den hjelpen de trenger.

Medarbeidere: Fornøyde medarbeidere som trives på jobb

Hjemmetjenesten dekker områdene hjemmesykepleie, hjemmehjelp (herunder ambulerende vaktmester), disponering av tilrettelagte boliger for eldre og uføre; bo-og servicesentra (Hedalsheimen og Solbraut) og omsorgsboliger (Spangrud, Reinli, Begnadalen og u.etasjen Sør-Aurdalsheimen), brukerstyrt personlig assistanse og psykisk helsearbeid med dagsenteret Skoglund.

Hjemmetjenesten favner også om ordningene med omsorgslønn, støttekontakt, trygghetsalarmer og kommunale hjelpemidler.

De fleste av tjenestene er lovpålagte og er hjemlet i Lov om helsetjenesten i kommunene og Lov om sosiale tjenester. Pasientrettighetsloven samt helsepersonelloven er også svært sentrale i vårt arbeid.

Ansvar 404	SØR-AURDALSHIEMEN
-------------------	--------------------------

Generelt om sykehjemstjenesten

Sør-Aurdalsheimen yter tjenester etter Helse og Omsorgstjenesteloven og tilbyr avlastning til hjemmeboende, kort-og langtidsplasser. Sør –Aurdalsheimen har 44 sykehjemsplasser som har vært i

bruk det meste av året. Sykehjemsplassene er fordelt på hhv 14 plasser tilrettelagt for mennesker med aldersdemens, 22 langtidsplasser og 8 korttidsplasser som omfatter rehabilitering etter sykehusinnleggelser og avlastning for pårørende.

Alle som har hatt behov for avlastning, lang – og korttidsplass har fått det.

Beleggsprosenten har vært på anslagsvis 99 % i 2012 mot 83,28 % i 2011. Dette forklares med nedleggelse av en avdeling som ble effektivert i midten av januar-12.

Sør-Aurdalsheimen disponerer 41,95 årsverk fordelt på 91 ansatte. 1,8 årsverk er administrasjon og 9,1 er sykepleierårsverk.

Sør-Aurdalsheimen har eget kjøkken, vaskeri og renholdsavdeling. Som til sammen utgjør 9,1 årsverk.

Resultatvurderinger

Inn/utskrivninger

I 2012 ble det ble innskrevet 157 pasienter, utskrevet 162 pasienter og 23 personer døde på sykehjemmet. 9 av de døde var inne på korttidsopphold, noe som viser at sykehuset skriver ut svært syke pasienter som er ferdigbehandlet. Dette kan indikere at de som får langtidsplass på sykehjem nå er sykere og at eldre i Sør Aurdal kommune får bo hjemme lenger med god pleie og hjelp fra hjemmetjenesten.

I 2012 har det vært prøvd å ha en seng ledig etter inntaksmøtene, noe som kan sammenlignes med en ø-hjelpsplass. Denne blir nesten hver uke belagt fra sykehuset eller fra hjemmetjenesten før uken er omme. På denne måten er det unngått overbelegg på rehab.avdelingen, men som har skjedd i noen få tilfeller og da kun noen dager.

Nedleggelse av avdeling.

Sør- Aurdalsheimen la ned 1 avdeling med 7 sengeplasser fra 01.01.12. Dette var en godt planlagt omstilling for personalet og pasienter, og kan sies å være vellykket. Det viser seg at tross i nedleggelse av 7 plasser, greier kommunen å imøtekomme dagens behov for sykehjemsplasser.

Samhandlingsreformen

Kommunens ansvar for utskrivningsklare pasienter fra sykehusene trådte i kraft for fullt fra 01.01.12. Kommunen var godt forberedt, så denne overgangen har gått svært bra. Kommunen har greid å ta i mot alle utskrivningsklare pasienter innen fristen på 24 t.

Dette krever høy kompetanse, og de ansatte strekker seg langt for å yte best mulig service, faglig bistand og god pleie til alle.

Sør-Aurdalsheimen merker presset fra sykehusene da pasientene blir fortere utskrevet. Det erfarer også at pasientene er sykere og har mer kompliserte sykdomsbilder når de er utskrivningsklare fra sykehusene. Derfor avdekkes et økende behov for kompetanse på lindrende pleie ved alvorlig syke og døende. Kompetansebehovet er lagt inn i den kommunale kompetanseplanen og 1 av sykehjemmets sykepleiere har startet med videreutdanning i palliasjon.

Det er stor aktivitet ved sykehjemmet, med innleggelser og utskrivninger hver uke. For å imøtekomme behovet for koordinering og tildeling av sykehjemsplasser ble inntaksmøtene økt til 1 gang hver uke.

Nattevakter

Fra 1. mars ble det startet opp med ambulerende nattevakt som har ansvar for å hjelpe de som bor hjemme og i boliger for tilrettelagte tjenester under miljøarbeidertjenesten. Denne er lagt personalmessig under SAH og er inne på SAH og jobber sammen med nattevaktene her når det ikke er oppdrag ute på «bygda» Dette var godt planlagt og det fungerer bra.

Sør – Aurdal kommune har i løpet av 2012 deltatt i mange **regionale prosjekter**. Her nevnes de som

har størst betydning for Sør – Aurdalsheimen:

- Regional kompetanseplan, inkludert kompetanseløftet 2015. Denne sørger for at alle som tar videreutdanning får støtte fra fylkeskommunen.
- Samhandlingsreformen har medført at Sør – Aurdalsheimen har vært delaktig i delprosjekt 3, som handlet om ressurskrevende tjenester til personer med demens. Dette ble avsluttet i 2012.
- Prosjektet ”verdighet i Valdres” er viktig for å øke kompetanse på bl.a. palliasjon. Det ble holdt et dagskurs om verdighet på Fagernes som noen av vårt personal var med på.
- I 2012 ble vi med i et prosjekt som heter SamAks, det er et samarbeid mellom sykehjem og alderspsykiatrisk avdeling som går over 3 år. Det går ut på at alle langtidsplasser på sjukeheimen skal kartlegges spesielt i forhold til demens og ulike utfordringer knyttet til det. I forbindelse med dette har 6 av personalet her fått opplæring av spesialisthelsetjenesten til å kartlegge. Dette øker vår kompetanse på område.
- Det er startet opplæring i grupper innen faget demens som heter «Demensomsorgens ABC». Der er 27 av personalet med i grupper på tvers av tjenestene, hver gruppe har møter som varer ca 2 timer og skal gå igjennom mye fagstoff. Dette skal fortsette i 2013.
- Sykehjemets 2 avdelingsledere startet opp med lederutdanning på deltid høsten -12. Videreutdanningen utgjør 30 studiepoeng og går over 2 år.

Nøkkeltall

Kostra tall 2012

	Sør-Aurdal 2012	Gj.snitt komm. Gr.	Gj.snitt Oppland	2010	2011
Andel innbyggere 80 år og over som er beboere på institusjon. %	13,8	14,3	13,3	15,1	15,7
Korr. Brutto driftsutg., institusjon pr. plass	739.412	863.050	985.380	646 765	776 364
Legetime pr uke pr beboer i sykehjem	0,21	0,30	0,52	0,19	0,19

Nøkkeltallene viser at Sør – Aurdalsheimen har lavest antall personer over 80 år av sammenlignbare kommuner, og også lavest sammenlignet med Oppland og hele landet. Årsaken kan være at kommunen etablerte et bemannet bofellesskap i 2012, et nivå som manglet i omsorgstrappa. Nattevaktstjenesten er utbygd og vilkårene for å få tildelt plass på institusjon er blitt strengere.

Tallene viser også at vi bruker **mindre** penger til brutto drift av sykehjem pr. plass, både sammenlignet med kommunegruppe og landet.

I følge kostra tall har legedekningen økt noe, som kan ha sammenheng med reduksjon av sengeplasser.

Regnskapstall 2012

(1.000 kr.)	REGNSKAP 2012			BUDSJETT 2012 REVIDERT	
Ansvar 404	Utgifter	Inntekter	Resultat	Netto	Avvik R12/B12
3200, Pleie/pr. hjelp/	28.462	-7.155	21.307.	22.212	-905
3205, Kjøkken	3.791	-1.122	2.669	2.304	365
3210, Vaskeri	1.272	-62	1.210	968	242
3215, Administrasjon	1.876	-63	1.814	1.500	314
3220, Rengjøring	1.278	-139	1.139	1.820	-681
3225, Utskr.klare.pasienter	0	0	0	69	-69
8600, Motpost avskr.		-220	-220	-220	0
Sum Sør- Aurdalsheimen	36.679	-8 796	27 883	28 653	-770

Tjeneste 3200 viser et underforbruk på 905.000 som blant annet innebærer oppholdsbetaling og en budsjettjustering i 2012 pga feil budsjettgrunnlag.

Tjenesteområdet har hatt en ledig avdelingslederstilling, som ble tilsatt i juni-12. Tjenesteleder gikk av med alderspensjon 1.des, og en avdelingsleder ble konstituert i stillingen frem til mars-13. Avdelingslederstillingen ble spart i denne perioden.

Tjeneste 3215 viser et overforbruk på 315.000 som forklares med kurs/ veiledning og overføring til private.

Tjeneste 3220 viser et underforbruk på 681.000 og kan sees i sammenheng med at en 50 % stilling ble spart dette året.

Kjøkken.

Kjøkkenet består 3 kokker og 2 assistenter som utgjør 3,8 årsverk. I tillegg til mat til beboerne på Sør – Aurdalsheimen, produseres middag til hjemmeboende, personer på dagsenter i Bagn og i Hedalen, og til beboere på Hedalsheimen.

Alle hjemmeboende som ønsker det kan kjøpe middag. I 2012 var det 59 som hadde matabonnement. Produksjonskapasiteten er stor, og det letes etter ”nye kunder”. Det er i den forbindelse rettet innspill til salg av mat til Nord- Aurdal kommune og VLMS, men dette er ikke avklart.

Kjøkkenet har startet opp med salg av salat for ansatte 2 dager pr. uke

Kjøkkenpersonalet vurderer hele tiden priser mot kvalitet, og hvordan det kan gjøres innsparinger.

Sykehjemmet har hatt tradisjon på å ha felles julebord for beboere og ansatte. I motsetning fra årene før ble det i år holdt på hver avdeling. Dette ble mye roligere for alle og svært populært.

Renhold

Renhold og vaskeri består av 5,3 årsverk fordelt på 12 ansatte.

Det ble spart inn 50 % fra mars-12, da 1 avdeling ble lagt ned. Denne stillingen ble tatt i bruk igjen i 2013.

I tillegg til å vaske alle beboeres klær på vaskeriet, tar de på seg vasking av tøy, rulling av duker, vask av større enheter osv for private.

Vaskeriet har vært igjennom prosjektering for utbedring av vaskeriet til en anslått kostnad på 500.000. Arbeidet med utbedringen er planlagt å starte opp i 2013.

Generelt om driften:

- Sykefraværet i 2012 er redusert til 9 % i 2012 mot 13 % i 2011. (11,7% i 2010). Dette er svært positivt. Sykehjemmet har gjennomført tiltak som har omhandlet sykefravær og arbeidsmiljø i 2012
- Samarbeid med pårørende og frivillige gir gode resultater, med mange fornøyde både brukere og pårørende.

Målsettinger – utfordringer 2013-16.

- Sykehjemsplassene er kommunens øverste trinn i omsorgstrappa, og skal tildeles de som har størst behov for heldøgns omsorg.
- Sykehjemmet skal gi rehabiliterings, korttids og avlastningsopphold til de som fyller vilkårene etter helse – og omsorgstjenesteloven.
- Samhandlingsreformen skal trappes opp og dette må tjenesten og kommunen være en del av.
- Videreføre godt samarbeid med hjemmesykepleien.
- Det skal etableres tildelingskontor for alle pleie – og omsorgstjenester i kommunen.
- Nylig vedtatt kompetanseplan skal tas i bruk, og ansatte skal motiveres til utdanning og videreutdanning
- Etisk kompetanseheving skal innarbeides som en kontinuerlig prosess, og avdelingene er i gang med dette.
- Deltakelse i SamAks (samarbeid mellom spesialisthelsetjenesten og sykehjem) Prosjektet skal gå over 3 år som startet i 2012, og vil styrke demensomsorgen.
- Legedekning og medisinsk kompetanse bør styrkes i tråd med nasjonal standard for legetjenester i sykehjem.
- Sosiale og kulturelle tiltak skal videreutvikles. Det er bevilget midler fra ”den kulturelle spaserstokken”.
- Besøktjeneste og frivillig innsats skal ivaretas og videreutvikles.
- Det skal være fokus på pårørende som ressurs.
- Sansehagen skal videreutvikles for å gi alle pasienter en god opplevelse ute.
- Vaskeriet skal oppgraderes i 2013

Ansvar	405 Miljøarbeidertjenesten
---------------	-----------------------------------

Generelt om tjenesten

Miljøarbeidertjenesten ga tjenester til 41 personer. Av disse mottok 23 personer praktisk bistand ut fra sitt funksjonsnivå i egne leiligheter. Tjenestene varierte fra noen timer bistand pr dag til mer omfattende bistand opp til 24 timer pr døgn.

18 personer fikk tjenester som støttekontakt, avlastning, opplæring, voksenopplæring, individuell plan, veiledning etc.

Det var 47 årsverk tom 03.09.12 og 42 årsverk fom 03.09.12 knyttet til tjenesten, i tillegg kom timeavtaler med støttekontakter og avlaster.

Tingvolltoppen Verksted og kantina ga tilbud 5 dager pr uke, 26 arbeidstakere var der i 2012 (5 arbeidstakere hadde sitt VTA (varig tilrettelagt arbeid) gjennom Valdres Arbeidssenter . Flere av tjenestemottakerne hadde personalbistand om morgenen, som også bisto arbeidstakerne på jobb/aktivitet.

Arbeidstilbudet hadde et bredt spekter av arbeidsoppgaver. Personalet var godt kvalifisert og tilbudet var godt organisert.

Andre kommuner henvendte seg og ønsket å kjøpe tjenester. Vi har solgt plass til Etnedal kommune.

Tjenestemottakerne på Hellerud og Furuly har hatt noen av sine aktiviteter på Kroken med personale.

Furuly ble avsluttet september 2012. En av de tre som bodde der døde juni 2012, en flyttet på Sørurdalsheimen og en til Hellerud.

Personalet på Hellerud og Furuly hadde samkjørt turnusen. Etter nedlegging av ett bofellesskap fikk personalet tilbud om å jobbe på Hedalsheimen, Fekjærtunet eller på Hellerud.

Miljøarbeidertjenesten hadde siden juni hatt turnus og innleie av personale på Fekjærtunet.

Bakgrunn for dette var en ustabil arbeidssituasjon for de ansatte og ett usikkert tjenestetilbud til beboerne på Fekjærtunet.

Det har vært tilflytning til Sør-Aurdal som hadde behov for våre tjenester.

Resultatvurdering

Har hatt stort behov for flere personale til for eksempel engasjement til ressurskrevende tjenester. Vi har mangel på faste ansatte med fagarbeider utdanning og med 3 årig høyskoleutdanning (som det er et krav om i fht for eksempel Lov om kommunale helse og omsorgstjenester kap 9A).

Miljøarbeidertjenesten opplevde det vanskelig å få tak i personer til stillinger og personer med rett kompetanse. Dette bidro til at fast personale fikk en ekstra belastning med å gi opplæring, gi trygghet til tjenestemottakere og yte de tjenester vi er pålagt å gi. Turnusen var tilrettelagt for tre ansatte som gikk på høyskole, ferdig vår 2013.

Miljøarbeidertjenesten	Årsverk (antall personer)	Andel årsverk med fagutdanning
2008	37,7 (65)	67%
2009	40,4 (69)	63%
2010	42,1 (76)	60%
2010 VAS (Valdres Arbeidssenter)	1	
2011	43,8	64%
2011 VAS	1	
2012	47 (79) tom aug 2012	59%
	41,2 (69) fom aug 2012	66%
2012 VAS	1	

100 % stilling på Tingvolltoppen blir lønnet fra VAS og skal gi veiledning til VTA deltakerne. Søknad på tjenestene har endret seg de siste årene, det er mange barn/unge som trenger bistand. Dette krever kompetanse, og vi ble spurt om og ga veiledning til andre nivå i kommunen for eksempel skoler.

Miljøarbeidertjenesten yter tjenester fra 0-100 år, altså hele livet. Tjenesten er omfattende og setter spesielle krav til kompetanse da den følger hele livsløpet til mennesker som hele tiden er i utvikling.

Miljøarbeidertjenesten hadde mange deltidsstillinger. Hovedårsaken til dette er behovet for nok personell på turnusen i helg.

Personale var fleksible til å finne løsninger og tjenestene de ga til tjenestemottakerne var av god kvalitet. Det er et kontinuerlig stort press på personale og det er derfor nødvendig med veiledning for å kunne yte gode tjenester til krevende tjenestemottakere og for å unngå for stor slitasje på personalet..

Personalet samarbeidet mye med hjelpeverger, foreldre og pårørende om tjenestemottakerne, dette bidro til at tjenestemottakerne, hjelpeverger, foreldre og personale sammen jobbet for en god tjeneste. Dette bidro også til at brukermedvirkningen ble tatt vare på.

Sykefravær i Miljøarbeidertjenesten

2008	2009	2010	2011	2012
17,6	10	13,2	13,7	10,6

Vi startet arbeidet med Ideteam i 2011, der møttes verneombud, tillitsvalgte, sonelede, hovedverneombud, tjenesteleder og rådmann hadde mulighet til å møte. Målet er å få ett enda bedre arbeidsmiljø og redusere sykefravær. Grunnlaget er fra HMS permen som vi jobbet aktivt med å få personalet til å bli eiere av. I 2012 ble det gjennomført risikoanalyse og handlingsplan innenfor området Et enda bedre arbeidsfellesskap. Det ene handlingsmålet var fokus på trivsel og tilstedeværelse på jobb. To personale har fått funksjonstillegg for å ha ett spesielt fokus på dette. Blant annet utarbeidet de adventtskalender til alle personalbasene i desember 2012. Det har vært og blir kontinuerlig jobbet med å få færre sykmeldinger og sykefraværet ned.

Oppfølgingssamtaler med sykmeldte, søkt om tilretteleggingstilskudd og fritak fra arbeidsgiveransvar ved kronisk syke. Jobbet med å hindre personskader og hadde samarbeid med fysak- koordinator ifht forebygging. Innenfor tjenesten er det tre personer som er ressurspersoner innenfor vergeteknikker, disse holder kurs for personalet innen vår og andre tjenester.

Miljøarbeidertjenesten har hatt studenter, lærlinger, arbeidspraksisplasser og utplassering fra Valdres vidaregåande.

Prosjekter

1. Arbeidet med samlokaliserte leiligheter på Syneisbakkin. Det har vært byggemøter og møte med husbanken. Det blir bygget 8 leiligheter.
2. Etske refleksjon er gjennomført på personalmøter i Miljøarbeidertjenesten, Heimertjenesten, på Sørardalsheimen og i tjenesteledermøtene. Vi hadde ett tett samarbeid med KS som hadde opplæring tre dager våren 2012 til etikkveilederne. Vi satte fokus på brukermedvirkning og startet samarbeid med Stabburshella. Hadde framlegg på etikk-konferanse i Sarpsborg. Søkte om etikkprisen 2012 og ble innstilt som en av tre i Norge. Sør-Aurdal kommune jobber med etiske retningslinjer for ansatte og politikere i kommunen.
3. IP- elektronisk ble innført og opplæring til fagpersoner, lærere, hjelpeverger, brukere er gjennomført gjennom 2012. I Miljøarbeidertjenesten er en systemansvarlig for Accos IP, den andre er i Fysioterapitjenesten. De skal gi tjenester til alle i kommunen.
4. Våren 2012 ble kantina oppusset og kjøkkenet ombygd.
5. Sør-Aurdal kommune har utarbeidet strategisk kompetanseplan og opplæringsplan, dette bidrar til felles prioriteringer innenfor området helse-og omsorg og en helhet i opplæringsarbeidet vårt.
6. Endring av organisering i Miljøarbeidertjenesten: Etter samarbeid med Sørardalsheimen og Heimertjenesten ble hvilende nattevakt på Lund, 4 nattevakt på SAH og bakvakt i Heimertjenesten til våken ambulerende nattevakt mars 2012. Furuly ble avsluttet 03.09.12.
7. I samarbeid med Sørardalsheimen og Heimertjenesten er det utarbeidet Serviceerklæringer og det ble jobbet med tildelingskontor
8. Gjennomført studiering innen temaet "Samliv, identitet og seksualitet" i samarbeid med Sykehuset innlandet
9. Det er gjennomført risikoanalyser innenfor ulike områder og handlingsplaner ble evaluert.
10. Miljøarbeidertjenesten deltok i ulike interkommunale og kommunale team/forum, eks. Kompetansebehov i Valdres, Nettverk for målrettet miljøarbeid i Valdres, Regional kompetansegruppe, tverrfaglig team for voksne og tverrfaglig team for barn.
11. Samarbeid ang Fekjærtunet startet mars 2012
12. *Opplæring i Demensomsorgens ABC*
13. Samarbeid med hjelpeverger og Reinli og Bagn sanitetsforening ang å lease en bil til nytte for tjenestemottakere på Bagn startet i 2012.
14. Legemiddelhåndtering, tjenestelederne har ansvaret for opplæring og håndtering legemiddel Gjennomførte opplæring med test og oppfølging.

15. Samarbeid med sykehuset innlandet Habiliteringstjenesten og BUP (barne og ungdomspsykiatrien) i 13 enkeltsaker.
16. Ansatt som gikk opp til fagprøve

Nøkkeltall

Ressurskrevende tjenester,

Fire av tjenestemottakerne som mottok tjenester fra Miljøarbeidertjenesten kostet brutto kr 13276000 (Sør-Aurdal kommune mottar kr 555 000 pr person gjennom inntektssystemet) og innslagspunktet deretter er kr 975 000 Det vi bruker over dette får vi støtte på 80 %. I 2012 utgjorde dette seg kr 4561 000. Vi får for tre tjenestemottakere pga alder på den ene.

Miljøarbeidertjenesten dekker utgifter til klær, briller, legebesøk til personalet som er blitt skadet, fått ødelagt ting og lignende i jobb med tjenestemottakerne.

	2008	2009	2010	2011	2012
Trusler	15	12	63	51	12
Nesten ulykker	12	10	6	9	15
Yrkesskader	1	8	2	1	5

Trusler i fagvedtak er ikke tatt med.

Regnskapstall 2012

(1.000 kr.)	REGNSKAP 2012			BUDSJETT 2012	
	REVIDERT				
Ansvar 405	Utgifter	Inntekter	Resultat	Netto	Avvik R12/B12
	27 317	- 6 907	20 410	20 305	105

Inntekter på salg Tingvolltoppen ble mindre enn budsjettert.

Utfordringer i Miljøarbeidertjenesten 2013

- Gi brukerne et godt og individuelt tilbud som er i samsvar med rettigheter nedfelt i lover og forskrifter
- Oppstart og innflytting på Synneisbakkin
Utarbeide en god og rasjonell turnus til tjenesteytere og en god innflytting til tjenestemottakerne.
Ved å samlokalisere tjenestemottakere med store bistandsbehov kan vi skape et bedre fagmiljø, som kan bidra til faglige utfordringer, større trygghet, mindre personalskader. Det kan også være en fordel for de med mindre bistandsbehov da de ved å bo mer samlokalisert kan ha glede/nytte av hverandre. Personalet kan ved samlokalisering yte tjenester uten å bruke mye tid på forflytning.
- Tingvolltoppen
Utvikle arbeidstilbudet på Bagn mer framtidsrettet og lønnsomt.
For nye brukere er det avgjørende at jobber/aktivitetstilbud er tilpasset deres individuelle opplæringsplan og at de får tett oppfølging. Det er også viktig at de kan føle tilhørighet til et fellesskap, som i dag er bygd opp på Tingvolltoppen. Videreutvikle samarbeidet med VAS og VKR
- Rekruttere nok personale
Miljøarbeidertjenesten har store problemer med å skaffe nok og kvalifiserte personer til å yte nødvendig tjeneste.

- **Kompetanse**
For å kunne yte tjenestene innbyggerne har krav på, kreves det at personale har nok kompetanse. Dette vil også bidra til at de blir trygge i jobben. Kommunen er pliktig til å gi opplæring. Behovet er på lang sikt å bygge opp et team som er dyktige på kompliserte fagopplegg og tvang, og har mulighet til å gi kontinuerlig opplæring. Høyskolepersonell er nødvendig for å kunne gi veiledning/ oppfølging, være modeller og bidra til et godt arbeidsmiljø.
Det er også et krav om høyskoleutdanning ved skadeavverging etter vedtak Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester kap 9A.
- **Dokumentasjon/data**
Miljøarbeidertjenesten jobber for å følge krav om dokumentasjon og kvalitetsikring, benytter fagsystem Profil og registreringssystemet IPLOS. Dette krever opplæring av ansatte og ressurser til å få det gjennomført.
- **Brukermedvirkning**
Tjenestemottakerne har store rettigheter i fht til informasjon og kunne påvirke hvordan de vil/ønsker tjenestene skal ytes. Flere av mottakerne har ikke samtykkekompetanse og har hjelpeverge til å ta vare på seg juridisk. Hjelpeverge er som regel oppnevnt i sin alminnelighet og noen i fht til kap 9A.
Dette er en stor utfordring i dagens travle hverdag og i opplæring av personale.
- **Tilrettelegge for at barn med funksjonshemming kan bo heime så lenge som mulig**
Starte en avlastningsleilighet på Synneisbakkin.
- **Rettsikkerhet i fht tjenestemottakere og tjenesteytere**
- **Vedtak (praktisk bistand, hjemmehjelp, støttekontakt/avlaster, medisinsk hjelp)**
Følge riktig saksgang ved motta søknad, innhente fakta og fatte vedtak.

Ansvar 45	Helse- og familie
------------------	--------------------------

Generelt om tjenesten

Helse- og Familie består av fire ulike tjenester, fysioterapi, innvandrere, helsestasjon og legetjenesten. I tillegg er interkommunal barneverntjeneste og Nav innunder Helse og Familie. Tjenesten har fokus på forebyggende og tverrfaglige samarbeid. Tjenestene vurderes som gode, det er få klager på tilbudet.

Resultatvurdering

Legetjenesten

*Tjenesten gir nødvendig helsehjelp til alle som bor og oppholder seg i kommunen. Tjenesten består av 3 legehjemler, 2 i 100 %, den tredje stillingen er vakant (samarbeid med Ringerike kommune om hjemmel på Nes) og blir betjent av de to andre legene. Det er i tillegg 3,6 årsverk fordelt på 5 helsesekretærer, 0,4 årsverk er tillagt administrative oppgaver.

*Legene har oppfølgingsansvar overfor sykehjem, hjemmesykepleie og helsestasjon.

*Total ca 9500 konsultasjoner på dagtid, i tillegg er det legevaktsamarbeid med Etnedal på kveld. I helger og natt er det interkommunalt samarbeid, sentrert på Fagernes.

Innvandrertjenesten.

* Tjenesten er delt i to med en administrativ del og en opplæringsdel.

*Innvandrertjenesten er først og fremst opprettet med tanke på innvandrere som kommer til kommunen fra mottak i Norge eller i utlandet, eller direkte fra konfliktområder gjennom FN's

Høykommiseriat for flyktninger.

*Innvandrer-tjenesten har samarbeid med Etnedal kommune.

*Nyankomne innvandrere mellom 18 og 55 år har rett og plikt på 550 timers norskopplæring, samt 50 timers samfunnsfagsopplæring. Opplæringstiden er 2 år. I spesielle tilfeller kan det søkes om det 3. året. Og en maksimum opplæringstid på 3.000 timer.

*Kommunene mottar integreringstilskudd for hver innvandrersom kommer. Dette gjelder alle, også barn. Enslige får kommunen ekstratilskudd for, samt eldre og funksjonshemmede.

Det gis også tilskudd for barnehageplass og for barn i barne- og ungdomsskole.

* Introduksjonsordningen sitt mål er å gjøre nyankomne innvandrere klar for arbeidslivet, eller videre utdanning. Introduksjonsundervisningen er underlagt fagleder for innvanderertjenesten.

*Grunnskoleopplæringen er underlagt tjenesteleder for skole i kommunen, men administreres gjennom fagleder for innvanderertjenesten. Sist skoleår har vi i tillegg hatt grunnskoleopplæring for voksne. Denne aktiviteten er lovpålagt. I dette tilfelle har vi samarbeidet med Etnedal og Vestre Slidre kommuner.

*Etter max 3 år overlates mye av ansvaret til innvandreren selv, og kommunen har et oppfølgingsansvar de resterende 2 år.

*Flere av deltakerne jobber mot det høyeste nivået på norskprøvene for å ta videre yrkesrettet utdanning.

Helsesøstertjenesten

Helsestasjons- og skolehelsetjenesten skal i et tverrfaglig samarbeid bidra til å skape et godt oppvekstmiljø for barn og ungdom gjennom tiltak for å styrke foreldrenes mestring av forelderrollen, fremme barns og ungdoms lærings- og utviklingsmiljø og bidra til å legge til rette for godt psykososialt og fysisk arbeidsmiljø i skolen. Tjenesten skal også bistå gravide som går til kontroll i tilknytning til helsestasjon under svangerskapet og i barseltiden. Videre er formålet med tjenesten å bidra til en mer helsefremmende livsstil i målgruppene (Forskrift om helsestasjons- og skolehelsetjenesten, 2003).

*Helsestasjonen har helsesøstre i alle helsesøsterstillingene, det vil si i 240 %. Vi har en barnevernspedagog som jobber som barne- og ungdomskontakt i 80 % stilling

*Helsestasjonen har 155 barn i brukergruppen 0-5 år. Alle får her tilbud i henhold til Veileder for helsestasjons- og skolehelsetjenesten, og er innom helsestasjonen til minimum 12 konsultasjoner i denne perioden. Alle med nyfødte barn får tilbud om hjemmebesøk av helsesøster innen de første 14 dagene etter fødsel. Det er tilnærmet ingen som takker nei til dette tilbudet.

*I brukergruppen som er i barneskolealder er det 275 elever fordelt på tre skoler. I ungdomsskolealder har vi 135 elever fordelt på to skoler. Skolehelsetjenestens tilbud følger Veileder for helsestasjons- og skolehelsetjenesten.

*På grunn av underbemanning deler av 2012, har de primære oppgavene blitt prioritert. Tilbud som svangerskapskurs, barselgrupper, grupper og individuelle samtaler i skolen har blitt nedprioritert.

*Begnadalen helsestasjon er kommet i ordinær drift igjen dette året.

*Den regionale jordmortjenesten er sentralisert til Fødestogo på Fagernes. På grunn av synkende fødselstall i regionen, avvikler Sykehuset Innlandet ordnær drift av fødestua. Det vil kun være igjen et beredskapstilbud for akutte fødsler.

*Ressursteam er opprettet ved alle barnehager og skoler. Skolehelsetjenesten har ansvaret for driften av teamene. Målet med dette er å styre det tverrfaglige og forbyggende arbeidet i kommunen for alle som jobber med barn og unge.

Fysioterapitjenesten

*Tjenesten driver behandlende og forebyggende virksomhet, tjenesten har samarbeid med alle andre tjenester i kommunen.

*Frisklivssentralen og folkehelsearbeid ligger også under tjenesten. Det foreligger egen delrapport

om frisklivssentralen.

*Tjenesten er også kontaktpunktet for hjelpemiddelsentralen, der det deltas i fordeling av omsorgsboliger og koordinering av den kommunale rehabiliteringen.

*Ergoterapioppgaver faller også under fysioterapitjenesten.

*Vi har mange som har kjøpt treningskort i 2012 for å drive egentrening på kveldtid i treningssalen.

*I 2012 har lokalisering for det overordnede folkehelsearbeidet blitt overført til planavdelingen.

Dette gir bedre forutsetninger til å få folkehelse inkludert i plan.

*Det ble gitt 7021 polikliniske behandlinger, med flest behandlinger og pasienter i aldersgruppe 60-69 år.

Fekjærtunet overgangsbolig

I Fekjærtunet Overgangsbolig har 5 personer mottatt kommunale tjenester som praktiske bistand og støttekontakt. I tillegg til dette gir NAV gir tilbud om arbeidstrening i ordinær virksomhet og Fekjær Psykiatriske Senter gir poliklinisk behandling. I løpet av året har 2 personer flyttet ut og 2 har flyttet inn i Fekjærtunet.

Sør-Aurdal kommune inngår avtaler med beboernes hjemkommuner om salg av tjenester, slik at dette skal i prinsippet være selvfinansierende.

Fekjærtunet ble avsluttet som prosjekt i 2011 og har vært en del av kommunens ordinær drift i 2012. Det har vært utfordrende å få på stabilt, kvalifisert personell til å dekke turnusen i boligen. Dette har man lyktes med, ved å implementere driften mot Miljøarbeidertjenesten. Fra 2013 blir derfor Fekjærtunet organisert under Miljøarbeidertjenesten.

Nøkkeltall

	Sør- Aurdal	Gj.snitt kommunegr 04	Gj.snitt Oppland	Gj.snitt landet utenom Oslo
Legeårsverk pr 10 000 innbyggere	6,3	12,0	10,6	9,6
Fysioterapiårsverk pr 10 000 innbyggere	13,0	8,4	8,7	8,4
Netto driftsutgifter pr. innbygger i kroner, kommunehelsetjenesten	2 318	3 473	2 179	1 963
Andel barn med barneverntiltak ift innb 0-17 år (%)	6,9	5,7	5,2	4,7

Regnskapstall 2012 (*regnskapstall pr 15.02.13*)

(1.000 kr.)	REGNSKAP 2012			BUDSJETT 2012	
				REVIDERT	
Ansvar	Utgifter	Inntekter	Resultat	Netto	Avvik R12/B12
160 Innvandretjenesten	4 570	-1 948	2 623	2 085	538
400 Helsestasjon	2 199	-324	1 875	1 928	-53
401 Barnevern	2 774	-3	2 770	2 047	723
402 Fysioterapitjenesten	2 420	-1 057	1 363	1 690	-327
410 NAV	3 740	-173	3 567	4 150	-583
415	9 877	-1 342	8 535	8 803	-268

Samlet sett har Helse og Familie et merforbruk på 30.

Mer forbruk:

Innvandretjenesten (ansvar 160) høyere utgiften enn beregnet på grunn av flere bosatte enn beregnet.

Barneverntjenesten (ansvar 401) høyere utgift enn beregnet på grunn av økning av tiltak.

Mindre forbruk:

Fysioterapi har mindreforbruk pga økning i inntekter på blant annet fastlønnskutt.

NAV (ansvar 410) lavere utbetaling av sosialhjelp enn beregnet.

Målsettinger / utfordringer 2013- 16**Legetjenesten:**

*Yte nødvendig helsehjelp til alle i kommunen.

*Økt belastning blant personalet pga av økende pågang fra befolkning/innbyggere fordi det stilles høyere krav til å få time raskt og en vurdering av lege. Det er også økende andel eldre, og flere med livsstilssykdommer.

*Flere lovpålagte krav og oppgaver i forbindelse med innføring av samhandlingsreformen. Dette krever jevnlig oppdatering på fag og føringer fra sentralt hold. En utfordring er å sette av nok tid til dette i en ellers hektisk hverdag der pasienten må være i fokus.

*Få etablert felles legevakt i regionen og etablere rutiner for av samhandling i forbindelse med oppstart av felles intermediær avdeling på VLMS (Valdres lokalmedisinske senter.)

*Nav krever tettere oppfølging fra legene, mer tid til dialogmøter osv.

*Oppussing av lokaler i kommunens legetjeneste er nødvendig da dette er nedslitt. Det er også et lovkrav at vi har automatiske dører inn på legekontoret. Dette skal komme på plass i løpet av 2013.

Innvandretjenesten:

*Bistå innvandrere til å bli selvhjulpne snarest mulig etter bosetting, sikre deltakelse i yrkes- og samfunnsliv, og bli økonomisk selvstendige.

*Å få innvandrere integrert i lokalsamfunnet er en utfordring, men der det er barn i familien er det noe lettere - spesielt for de som har barn i barnehage og i skolepliktig alder.

*Transport til barnehagen er fortsatt en utfordring etter at denne ble flyttet til Reinli, dette fordi

disse har ikke førerkort eller bil. Dermed blir det store reiseutgifter.

*Tjenesten må også være behjelpelig med skyss, siden innvanderne må til Fagernes eller Gjøvik for å få utført ærend kontra politi eller om det gjelder kontra Skattetaten.

*Det er til tider vanskelig å oppdrive gode og billige nok boliger i sentrum, da det er både enklest og best for innvanderne å bo sentralt pga lett tilgang til butikker, skole osv.

*Skaffe språk- og arbeidspraksisplasser for deltakerne i introduksjonsordningen.

Helsesøstertjenesten:

*Fremme god psykisk og fysisk helse, fremme gode sosiale og miljømessige forhold.

Styrke det forebyggende og tverrfaglige arbeidet.

*Den regionale jordmortjenesten er sentralisert til Fødestogo på Fagernes, en regional arbeidsgruppe bestående av jordmødre og helsesøstre vil se på samarbeidsrutiner mellom distriktsjordmortjenesten, og de lokale helsestasjonene, for å ivareta felles ansvar for foreldre og barn.

*Den viktigste oppgaven for helsestasjonen er å styrke foreldre i foreldrerollen. Helsestasjonen står i en unik posisjon. Vi treffer alle barn og unge, og deres foreldre i kommunen. Foreldreveiledning er noe vi ønsker å gjøre enda bedre.

*I Norge er det et økende problem med overvekt hos barn. Myndighetene har gitt helsestasjons- og skolehelsetjenesten nye veiledere med utvidede oppgaver, for å forebygge og hjelpe familier med overvektsproblematikk. Helsestasjonen i Sør-Aurdal bruker nå mer tid på dette enn tidligere, og vi trenger mer kompetanse på hvordan jobbe med dette på en god måte.

*Ansatte på helsestasjonen bruker mye tid på reising i løpet av året. Dette kommer av at Sør-Aurdal er et stort geografisk område, har to helsestasjoner, fire barnehager og fire skoler. At målgruppene er så spredt, gjør at arbeidet blir mindre effektivt.

*Helsestasjonens lokaler på Bagn er under oppussing, og det blir nå lyse og trivelige lokaler.

Fysioterapitjenesten:

*Gi godt behandlings- og rehabiliteringstilbud.

*Få etablert en koordinerende enhet evt sammen med tildelingskontor. Brukeren skal ha ett sted å henvende seg og derfra vite hvor vedkommende kan få hjelp på tvers av tjenester. Det skal søkes om skjønnsmidler til dette i 2013.

*Utfordringer vedrørende innføring av samhandlingsreformen er flere, blant annet det å komme raskt nok i gang med rehabilitering. Brukeren blir mye overlatt til seg selv og må selv finne ut hvor den kan henvende seg. I tillegg er informasjonsflyten en utfordring eks når bruker kommer fra sykehus.

*Det er viktig å ha nok fagkompetanse i ulike tjenester, eks at alle tjenester har noe spisskompetanse siden pasienter blir utskrevet fortere enn før. Det kreves mer av de som arbeider i tjenestene kontra det å holde seg oppdatert både faglig og kontra føringer/krav som kommer fra sentralt hold.

*Det er viktig å få avklart ansvar mellom kommunen og interkommunale ordninger, spes kontra VLMS. Hvilken rolle skal vår kommune ha i dette?

*Rehabilitering i hjemmesituasjon, mer fokus på at pasienten kan behandles hjemme. Dette krever tid til hjemmebesøk, og tid til samarbeid med blant annet hjemmetjenesten.

*Holde fokus på, og dreie ressurser/innsats mer mot forebygging, og utvikle strategier/planer for framtidige folkehelseutfordringer.

*Tilpasse lokalene til bedre lydtetthet og mindre glatte gulv. Er i plan for 2013.

Ansvar 500-507	DRIFT- OG VEDLIKEHOLD
-----------------------	------------------------------

Generelt om tjenesten

6 Vannverk med tilhørende ledningsnett

5 kommunale avløps renseanlegg med tilhørende ledningsnett og 8 pumpestasjoner

Ca. 43 km kommunale veier

Ca 28 kommunale bygg (inkludert kommunale boliger), til sammen ett areal på ca 29 700 m²

Renhold ved de kommunale byggene.

27 ansatte og ca 18 årsverk.

Drift og vedlikehold har ansvaret for alle kommunale bygg og anlegg, renhold og vedlikehold, med tilhørende personell.

Hovedmål (kommuneplanens samfunnsdel)	Resultatvurdering
Kommunen skal være en foregangskommune med hensyn til i størst mulig grad å benytte klimanøytral energi og være en pådriver for at ENØK-tiltak hensyn tas i alle bygg.	<i>Prosjektet med det såkalte Energisparekontrakt i samarbeid med Nord-Aurdal og Vestre Slidre er godt igang. Mange større ENØK tiltak ble gjennomført på de 13 aktuelle byggene i 2012 og i løpet av 2013 skal alle tiltakene være ferdig gjennomført. Fra 01.01.2014 starter garantiperioden hvor kommunen er lovt å redusere energiforbruket med 25 %.</i>
Kommunen skal sikre etterspørselen etter drikkevann for innbyggere og tilreisende med vann av forskriftsmessig drikkevannskvalitet. Drikkevannkildene skal sikres slik at forsyningen blir sikker og økonomisk forsvarlig.	<i>Det er levert rent vann til alle abonnenter og vi har ikke hatt stans i vannforsyningen. Det er fremdeles en jobb å gjøre for at sikkerheten i vannforsyningen skal bli enda bedre. Samtidig er alle vannverkene nå godkjent, men det gjenstår noe arbeid for å få på plass forutsetningene for godkjenningene.</i>
Kommunen skal behandle avløpsvann på en slik måte at helse- og miljøskader eller sjenerende forhold ikke oppstår.	<i>Arbeidet med nytt avløpsrenseanlegg er nå i gang og byggestart er forventet våren 2013, ferdigstillelse våren 2014. Dette vil være med å sikre at håndteringen av avløpsvannet gir mindre helse og miljøskader</i>
Veiene er et av de viktigste virkemidlene i distriktpolitikken. Veinettet er av stor betydning for å opprettholde bosettingen og for å legge til rette for en utvikling i de enkelte bygdene.	<i>Kommunale veger; det ble opprustet flere veger, hovedsaklig i byggefelt med bl.a. asfaltering.</i>
Delmål (økonomiplan)	Resultatvurdering
Standardheving bygg og anlegg	<i>Arbeidet med vedlikeholdsplan er i gang. Likevel er det mye arbeid før dette er på plass. Vi har startet og bruke ett verktøy som heter IK bygg, som både gir oversikt over bygningenes tilstand, og samtidig forbereder vedlikeholdsplanen. Målet er at både brukere, forvalter og eier av byggene skal bruke og ha nytte av dette programmet.</i>

Nøkkeltall for 2012:

Faktatabell (KOSTRA)	Sør-Aurdal			Kommune -gruppe	Oppland	Landet u/Oslo
	2010	2011	2012			
Gang- og sykkelvei i km som er et kommunalt ansvar pr. 10 000 innb.	19	19	19	9	17	13
Andel av befolkningen som er tilknyttet kommunal avløpstjeneste	26,3	26,4	32,3	-	67,5	81,5
Andel av befolkningen som er tilknyttet kommunal vannforsyning Enhet : Prosent	24,6	24,7	24,7	-	67,8	81,4
Andel av de kommunale vannverkene som har sikkerhets- og beredskapsplan. Enhet : Prosent	66,7	66,7	66,7	-	60,9	51,3
Energikostnader for kommunal eiendomsforvaltning per kvadratmeter, konsern	207	144	127	110	129	-
Utgifter til vedlikeholdsaktiviteter i kommunal eiendomsforvaltning per kvadratmeter, konsern	25	30	44	36	50	-
Samlet areal på formålsbyggene kommunen eier i kvadratmeter per innbygger	6,6	9,0	8,0	8,8	5,3	-

Regnskapstall 2012

(1.000 kr.)	REGNSKAP 2012			BUDSJETT 2012 REVIDERT	
Ansvar	Utgifter	Inntekter	Resultat	Netto	Avvik R12/B12
500	673	-9	664	708	-44
501	13 896	-4 785	9 111	9 580	-469
502	4 220	-1 738	2 483	2 710	-227
503	4 855	-6 993	-2 138	-2 153	15
504 Veier	3 340	-447	2 893	2 863	30
505 Feier	637	-636	1	1	0
506 Drikkevann	1 881	-2 188	-307	-148	-159
507 Avløp / Septik	3 710	-3 802	-92	-62	-30
Sum Drift/vedlikehold	33 212	-20 597	12 615	13 499	-884

Regnskap 2012 gir ett over skudd for drift og vedlikehold på 884 000. Totalt er det forbrukt ca. 1,6 mill mindre til strøm enn budsjettet. Årsaken er både mildt vær, samt lave strømpriser og nettleie

Det er avsatt 800 000 til strømfond som kan benyttes ved senere år og brukt ca. 400 000 mer til vedlikehold enn budsjettet. Likevel har både leieinntekter vært høyere enn budsjett og ca. 150 000 mer i inntekter på vann og avløpsavgifter. Samtidig er det brukt lite på renseanlegget i år siden vi står foran en nyinvestering.

I påvente av vedlikeholdsplan er det ikke prioritert å foreta store investeringer på bygg. Men omfattende tiltak er utført på flere kommunale bygg via EPC prosjektet i år.

Målsettinger / utfordringer 2013 – 16

- Oppnå planmessig vedlikehold av kommunale bygg og anlegg, blant annet ved å utarbeide vedlikeholdsplan for de ulike bygg.
- Følge lover og forskrifter mht nye krav om å holde bygg og anlegg i riktig stand for både menneskers sikkerhet og velvære. Arbeide for å oppnå internkontroll som er oppdatert og fungerer på alle ansvarsområder.
- Levere vann og rense avløp i henhold til kommuneplanens samfunnsdel, dvs med sikkerhet og kvalitet.
- Arbeide for å oppnå økt sikkerhet og kontroll med håndteringen av kommunens vann, bl.a ved å utarbeide beredskapsplaner for vann og avløpssektoren.
- Det er i dag flere som ved enkle grep kunne knyttes til offentlig vann og avløp. Dette ønsker vi å jobbe med i tida framover for å oppnå økt lønnsomhet og en bedring av miljøet.
- Oppnå en organisering som sikrer både kvalitet og effektivitet i tjenesten. Samtidig er det viktig å beholde fornøyde både ansatte og brukere av tjenestene.
- Det blir utført forholdsvis omfattende tiltak på flere av de største kommunale byggene via EPC tiltakene i år. Likevel har mangel på bl.a. planer, gjort at det ikke er prioritert ytterligere vedlikeholdstiltak i inneværende år. Når både vedlikeholdsplan og økonomi tillater det vil det være mange utfordringer i forhold til vedlikehold og oppgraderinger i forhold til byggene.
- Tjenesten står overfor stadig større utfordringer med krav fra myndigheter og kommunens innbyggere.
- Det gjenstår flere tiltak for å oppnå tilfredsstillende sikkerhet mht brannvern på flere bygg. Dette vil vi jobbe systematisk med i løpet av året for å få på plass.

Det legges ved egne årsmeldinger for interkommunale tjenester

KOMMUNENS FINANSFORVALTNING

GENERELT/MÅLSETTING

Nytt reglement for finansforvaltning i Sør-Aurdal kommune ble vedtatt i kommunestyret den 16.12.10. Pkt. 6.4 og 7.7 i reglementet omhandler rapporteringsrutiner. Det er presisert at årsberetningen skal inneholde en redegjørelse for hvordan kommunens finansportefølje har blitt forvaltet i det aktuelle regnskapsår.

I samsvar med bestemmelsene i forskriften om kommuners og fylkeskommuners finansforvaltning skal reglementet omfatte forvaltningen av kommunens finansielle aktiva (plasseringer) og passiva (rentebærende gjeld). Rådmannen er gitt fullmakt til å utøve finansforvaltningen for kommunen i tråd med reglementet.

Finansforvaltningen har som overordnet formål at den skal sikre en rimelig avkastning samt stabile og lave netto finansieringskostnader for kommunens aktiviteter innenfor definerte risikorammer.

Vårt reglement for finansforvaltning bygger på ny forskrift om finansforvaltning gjeldende fra og med 1.7.2010.

FINANSPORTEFØLJENS SAMMENSETNING

LÅNEPORTEFØLJEN

Kommunens langsiktig gjeld er ved årsskiftet fordelt slik:

Långiver	Restgjeld	Antall lån	Fordeling
Kommunekreditt	13 644 741	2	9,0 %
Kommunalbanken	23 286 480	1	15,4 %
Husbanken, særvilkår	5 178 207	5	3,4 %
Husbanken, investeringslån	8 121 788	1	5,4 %
Husbanken, videreutlån	1 931 096	6	1,3 %
Nordea Bank Norge ASA	11 856 350	1	7,8 %
Sertifikatlån, tilrettelegger DnB	87 613 088	1	57,8 %
SUM langsiktig gjeld	151 631 750	17	100 %

Lånevilkår

Fastrente	Flytende rente
Restgjeld fastrentelån: Kr 121 704 340 Vektet rentesats fastrentelån: 4,84% Andel fastrentelån: 80,26 %	Restgjeld lån flytende rente: Kr 29 927 410 Vektet rentesats flytende: 2,00% Andel lån flytende rente: 19,74 %

Kommunens langsiktige gjeld er nå ca 151,7 mill kr. Kommunens låneportefølje er fordelt på flytende rentevilkår, fastrenteavtaler og rentebytteavtaler. Ved årsskiftet var 80,3 % av langsiktig gjeld på fastrente, og 19,7 % av langsiktig gjeld på flytende rente. Andelen fast rente har "økt" med 0,7 % i forhold til ved årsskiftet 2011. Dette skyldes at vi har hatt en ny gjennomgang med Nordea på fordeling mellom fast og flytende rente på våre rentebytteavtaler (swap-kontrakter). Noen av

rentebytteavtalene kan defineres både under fast og flytende avtaler, og ved siste gjennomgang ble to av våre eksisterende rentebytteavtaler definert i motsatt kategori av hva vi har operert med i våre tidligere fordelinger. Dette medførte endring som nevnt over. Ved samme beregning som i 2011 ville andel fastrente vært på 74,0 % (reduksjon på 5,6%) i 2012.

Andel på flytende rente er fortsatt ikke oppe på 1/3 av langsiktig gjeld, slik som vårt finansreglement foreskriver. Vi jobber med å få ned fastrente andelen og få andel flytende rente opp på 1/3 av langsiktig gjeld. Dette kan vi blant annet regulere ved nytt låneopptak for 2013 (ca 30,9 mill kr). Våre fastrenteavtaler har blitt inngått i tider med ett urolig finansmarked og vi har prioritert forutsigbarhet og trygghet. Vi mener dette har vært en fornuftig strategi. En rapport utarbeidet av Nordea for 2013 viser at vi har en gjennomsnittlig bindingstid på våre lån på 5,13 år og en gjennomsnittlig rente på 4,12 % på hele gjeldsporteføljen. Rapporten stipulerer etter opplåning for 2013 med en fastrenteandel rett i overkant av 2/3 av langsiktig gjeld.

Sør-Aurdal kommune foretok årets låneopptak i forbindelse med rullering av vårt sertifikatlån i mai. Dette gjorde at vi fikk utnyttet en p.t. fordelaktig renteavtale på våre innskudd, fremforhandlet ved anbud på hovedbankforbindelse. Dette sørget for en meget positiv rentegevinst.

Styringsrenten til Norges Bank var på 1,75 % ved starten av året. På rentemøtet den 14.3.12 ble den senket til 1,50 %. Det har vært ytterligere 5 rentemøter i 2012, men styringsrenten har forblitt uendret på 1,50 %. Styringsrenten pr 31.12.12 er derfor på 1,50 %. Dersom det blir en økning i rentenivået framover vil det bety at en større andel av driftsinntektene vil gå til å betjene lån, for den del av porteføljen som har flytende rente.

Sertifikatlånet rulleres over 6 mnd. Ved rullering av sertifikatlånet i mai ble lånet flyttet over fra Kommunalbanken til DnB. DnB hadde også det beste tilbudet ved rullering i november 2012. Dette etter innhenting av pristilbud i forkant av rulleringene.

Både ut fra den økonomiske situasjonen i kommunen og utviklingen i finansmarkedet må det fortløpende vurderes hvilke renteavtaler som er mest gunstig for kommunen. Sør-Aurdal kommune innhenter tilbud fra minimum tre konkurrerende långivere ved nytt låneopptak og ved rullering av sertifikatlån. I perioder med stigende renter er det fordelaktig med fastrenteavtaler, mens det er en fordel med flytende renter når markedsrentene er lave. Det vil alltid være en balansegang mellom det å sikre seg forutsigbare rentekostnader og det å dra nytte av lave markedsrenter.

PLASSERINGSORTEFØLJEN

Plassering	Volum	Vilkår	Rente nom.
Kasse	8 669		
DnB	54 164 951	NIBOR 3.mnd + 1,06 %	3,35 %
NORDEA BANK NORGE ASA	1 834 099	NIBOR 1.mnd - 0,15 %	1,86 %
DnB Liv Garanti Kapital + Garantikonto	11 067 486	p.t. vilkår - kostnader	5,0 %
Videreutlån Husbanken	1 980 461	flytende rente + 0,25%	2,5 %
Næringslån	180 000	NIBOR 1.mnd + 0,15 %	2,16 %
Sum plasseringer	69 235 666	Gj.snitt vektet:	3,55 %

Ordinære innskudd i bank (driftskonti) utgjør pr 31.12.12 ca 56,0 mill. kr, eller 81 % av totale plasseringer. Det var en betydelig nedgang i kommunens likviditet i 2008. Vi hadde noe bedring av likviditeten i 2009 og 2010. I 2011 har likviditeten blitt ytterligere bedret. Også 2012 har bedret vår likviditet noe. Likviditetssituasjonen er imidlertid fortsatt utfordrende, og må vies oppmerksomhet framover.

Plasseringene som er gjort utenom ordinære bankinnskudd utgjør ca 13,2 mill. kr. Alle våre plasseringer utenom bankinnskudd har liten risiko. Vi har kun plasseringer i DnB Liv (tidligere Vital) og der er hovedstolen sikret. Vi er også garantert en minsteavkastning.

Det er ikke tatt opp lån eller gjort plasseringer som ikke framkommer av regnskapet og årsmeldingen.

Opplysninger om de ulike produktenes forventede avkastning og risiko:

Produkt	Forventet avkastning	Risiko	Bindingstid
DnB Liv Garanti kapital - Avtalenr 30254683000	5 - 6 % p.a. Garantert 3 %.	Lav risiko.	Ingen bindingstid
DnB Liv Garanti kapital - Avtalenr 30358547000	5 - 6 % p.a. Garantert 2,75%.	Lav risiko.	Ingen bindingstid
DnB Liv Garantikonto - Avtalenr 30543596000	5 - 6 % p.a. Garantert 1,90%.	Lav risiko.	Ingen bindingstid

DnB Liv Garanti Kapital:

Plassering i livsforsikringer. Den første plasseringen ble gjort i 2006, mens det ble gjort en ny plassering her i 2007. Denne ble delvis finansiert ved at kommunen gikk ut av Avanse Sikring. Minsteavkastningen på den eldste avtalen er garantert til 3 %, mens minsteavkastningen for avtalen tegnet i 2007 er garantert til 2,75 %. For 2012 er det stipulert en foreløpig nettoavkastning (korrigert for forvaltningskostnader) på den eldste avtalen på 5,34% og på avtalen fra 2007 på 5,18 %.

DnB Liv Garantikonto:

Det ble i juli 2010 kjøpt en ny Vital Garanti Kapital pålydende kr 3.000.000,-. Denne ble hovedsakelig finansiert via innløsning av DnB NOR Asiavekst og DnB NOR Alternativ Energi II. Denne har siden endret navn til DnB Liv Garantikonto. Her er man garantert en minsteavkastning på 1,90 %. For den siste avtalen er nettoavkastningen i 2012 foreløpig stipulert til 4,50 %.

Endelig avkastning for 2012 for alle tre avtalene vil bli oppjustert etter at årsmøtet i DnB Liv har besluttet årets endelige tildeling av selskapets kursreserver og andel av kursreserve pr 1.1.2013. Dette blir gjort i mai 2013.

Avkastning for 2012 ble bedre enn i 2011. Utviklingen i aksjemarkedet i 2012 kan oppsummeres med usikkerhet som har gitt store svingninger gjennom året. Det var en god opptur i første kvartal, etterfulgt av nedtur i andre kvartal, opptur i tredje kvartal og utflating i fjerde. Ved inngangen til 2013 er aksjemarkedene fortsatt bare tilbake på nivåene de lå på ved inngangen til 2011.

En fortsatt svak utvikling i verdensøkonomien holder rentene på lave nivåer. Pengepolitiske virkemidler er tatt i bruk for å stagge utfordringene i Europa, og statsrentene har vært lave året gjennom. P.t ligger det an til at avkastningen på våre avtaler i DNB Liv (som det nå heter – tidligere Vital) blir bedre enn den garanterte renten (se nedenfor), og at det blir dette som tillegges avtalene. Endelige tall kommer først i mai 2013.

Det er også forskjellig forvaltningskostnad på de tre avtalene. Dette har sammenheng med hvor offensiv porteføljeforvaltningen er i de forskjellige avtalene. Forvaltningskostnad og avkastning vil derfor variere i de tre avtalene.

For regnskapsåret 2012 vil stipulert flytteverdi pr 1.1.2013 være verdifastsettelse for våre DnB Liv-produkter (samme prinsipp som i regnskapsåret 2011 og 2010). Vi har i årene før regnskapsåret 2010 benyttet ligningsverdi som verdifastsettelse.